Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 30 Montgomery St. Jersey City, N.J. 07302
Телефони: (201) 434-0237, (201) 434-0807; з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюз (201) 451-2200; з Ню Йорку (212) 227-5250

РІК LXXXVII. Ч. 53. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 6-го БЕРЕЗНЯ 1980 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, MARCH 6, 1980 No. 53. VOL. LXXXVII.

УВУ ВИДАВ ПЕРШИЙ ФРАНКОМОВНИЙ ЗБІРНИК ПРО ІВАНА ФРАНКА

Рік 1979 позначився в житті Українського Вільного Університету двома цінними публікаціями французькою мовою. Їх вартість збільшує факт, що обидві книжки видані спільно із поважними французькими науковими установами, і це автоматично відкриває їм місце у великих бібліотеках, у їх слов'янознавчих відділах.

Обидві книжки вийшли у висліді спільних наукових конференцій, улаштованих у 1977 році.

Перша відбулася у червні в Католицькому Університеті за ініціятивою голови Делегатури УВУ у Франції під виглядом „екуменічного тижня", закінченого симпозіюмом під головуванням архиєпископа Ж. Рюппа, у той час апостольського пронунція у Багдаді, — за особистою участю ректора П. Пупара, який уважав тематику настільки важливою, а опрацювання п'яти доповідей настільки удокументованим, що вирішив видати всі праці у „Бюлетені" Католицького Університету із власною впровідною статтею.

Ширша інформація про це видання подана на іншому місці. Вимовним є факт, що цілий зошит вийшов під назвою: „Україна - досвід Східнього екуменізму".

Друга конференція мала місце в Сорбоні (в листопаді 1977 р.) у Інституті порівняльної літератури під головуванням проф. М. Кадо і ректора В. Янева, і про неї своєчасно були вістки у пресі. Конференцію ініціювала маґістер УВУ О. Вітошинська, яка робила докторат у проф. Кадо, і вона була відповідальна за зібрання матеріялів та допильнування самої появи книжки. Книжка була представлена українській громадськості Парижу та околиць 28 вересня 1979 р.

Її вага в тому, що це є перша книжка про нашого Каменяра по-французьки, і в даному випадку УВУ знову виконав піонерську працю, як це зробив він у ювілейному році 250-ліття народження Сковороди, видаючи першу французьку книжку про нашого найвидатнішого філософа (разом із Інститутом славістичних студій). Треба сказати, що обидві книжки вийшли у тотожному оформленні. Впровід до книжки написав проф. М. Кадо.

Постать І. Франка була насвітлена із різних сторін, доповіді, а тим самим і статті збірника з природи речі не могли бути довгі, бо всі їх дев'ять прочитано на

(Закінчення на стор. 5)

У Ню Йорку відбудуться Річні Загальні Збори Окружного Комітету УНС

Ню Йорк. Н. Й. — У п'ятницю, 7-го березня ц.р., в год. 7-ій вечора, тут в Українськім Народнім Домі, при 142 Друга евеню, кімната ч.22, відбудуться Річні Загальні Збори Окружного Комітету Відділів УНС міста Ню Йорку і околиці, до участи в яких запрошені 33 Відділи.

У програмі зборів черґуватимуться такі точки: Відкриття; вибір Президії; прийняття протоколу попередніх зборів; звіти з діяльности Окружного Комітету; дискусія над звітами; уділення абсолюторії Окружній Управі; вибір Окружної Управи та Контрольної Комісії; устійнення та схвалення пляну праці на 1980 рік; доповіді головних урядовців; різні справи та — закриття зборів.

У зборах візьмуть участь члени Головного Уряду УН Союзу. Президію Окружної Управи очолюють: д-р Іван Флис — почесний голова, Микола Хоманчук — голова, Василь Цюпа — касир та Михайло Юзенів — секретар. Управа закликає усіх Відділових урядовців, а також делеґатів на 29-ту Конвенцію обов'язково взяти участь у цих зборах. При цьому Управа також пригадує, що усі Відділи повинні вплатити свої вкладки до каси Окружного Комітету перед нарадами.

У Вест Істоні вудбудуться Річні Загальні Збори Відділів УНС Округи Лігай Веллі

Вест Істон, Па. — Із Управи Окружного Комітету Відділів Українського Народного Союзу Округи Лігай Веллі, в склад якої входять — Михайло Колудруб — почесний голова, Анна Гарас — голова, Стефан Муха — секретар української мови, Стефан Колодруб — секретар англійської мови, Дмитро Мушастий — касир та Стефан Івасечко — голова Контрольної Комісії інформують, що у неділю 9-го березня ц.р. о год. 3-ій по полудні, тут у залі Американсько - Українського Громадянського Клюбу, при Мейн — Іст вулицях, відбудуться Річні Загальні Збори Відділів УНСоюзу Округи Лігай Веллі із звичайним порядком нарад та вибором нової Окружної Управи.

У зборах повинні взяти участь конвенційні делеґати та члени Управи таких Відділів: 44, 47, 48, 124, 137, 147, 151, 288, 318, 369 та 438.

У зборах рівнож візьмуть участь Василь Оріховський — головний організатор та Анна Гарас — головна радна УНС.

Після нарад буде перекуска.

Знову появилася ґрунтовна праця Армстронґа про український націоналізм

Літелтон, Колорадо. (ПС УАВ). — В Українському Академічному Видавництві на днях появилася найвидатніша книжка на тему українського націоналізму англійською мовою. Це є передрук другого видання Джона Армстронґа „Юкреніен Нешиналізм" (виданого Колумбійським університетом в 1963 році), яке вже давно розійшлося й якого не було в друку понад десять років. В гарній новій оправі, ця книжка — Armstrong, John A. Ukrainian Nationalism. 1980. Reprint of 2-nd edition. 361 p. LC 79-25529. ISBN 0-87287-193-2. $25.00 ($30.00) — буде цінним додатком до кожної бібліотеки.

Праця проф. Армстронґа, яка вийшла вперше в 1955 році, насвітлює українські визвольні змагання в роках 1939-45. Друге, значно доповнене видання має додатковий розділ про післявоєнні події в розвитку українського націоналізму: боротьба Української Повстанської Армії в роках 1945-50, совєтська політика

(Закінчення на стор. 3)

КЕННЕДІ ПЕРЕМІГ КАРТЕРА У ПЕРЕДВИБОРАХ В МАССАЧУСЕТС, А КАРТЕР КЕННЕДІ У ВЕРМОНТІ

Президент Джіммі Картер

Сенатор Едвард Кеннеді

Рональд Ріґен

Джордж Буш

Бостон. — Массачусетські виборці дали своєму „місцевому синові" перемогу понад два до одного над президентом Картером. Сенатор Едвард Кеннеді дістав 65 відсотків всіх голосів, а Президент — 29. У Вермонті натомість інша картина: Президент дістав 75 відсотків, а массачусетський сенатор — 23. Якщо йдеться про делеґатів на Демократичну конвенцію, то стейт Вермонт своїх не визначає перед Демократичною конвенцією, а стейт Массачусетс визначає, тому великий переможець у цих правиборах, що відбулися тут у вівторок 4-го березня, Кеннеді матиме 77 конвенційних делеґатів з свого стейту, а президент Картер — тільки 34. Третій кандидат на президента в демократичних передвиборах Джеррі Бровн, губернатор з Каліфорнії, дістав тільки три відсотки голосів.

У республіканському змаганні на передвиборах в обох цих стейтах у Вермонті, більш консервативному, переміг Рональд Ріґен, а в Массачусетс, що є рідним стейтом Буша, — Джордж Буш. У Массачусетс Джордж Буш дістав 32 відсотки, а Ріґен — 29 відсотків; у Вермонті Ріґен дістав 31 відсоток голосів, а Буш — 23 відсотки, бо в обох цих стейтах на другому місці після переможця виявився несподівано з 31 процентом в обох передвиборах, досі малопримітний поміж цими великими ривалями на номінацію Республіканської партії — Джан Андерсон, ліберальний конгресмен з Ілліной . На четвертому місці у правиборах є сенатор з Теннессі Говард Бейкер мол, який дістав 15 відсотків голосів. Решта ще п'ять республіканських кандидатів дістали дуже незначну підтримку виборців цих стейтів.

Чи колишній президент Джералд Форд змагатиметься за президентуру?

Вашінґтон. — Дорадники Джеральда Форда радять йому зачекати деякий час, перше ніж і собі кинутися у передвиборчий вир, щоб спинити „моментум" Рональда Ріґена, для здобуття номінації на кандидата Республіканської партії влітку. „Сценарій" для здобуття намінації був би такий: Форд чекатиме, поки відбудеться ще кілька передвиборів, які, — дорадники сподіваються, — не виявлять певного кандидата-переможця, бо і Ріґен і Буш матимуть більш-менш однакову кількість голосів. Коли такого зовсім ясного республіканського переможця не буде, тоді Форд має сиґналізувати своїм прихильникам в Республіканській партії творити натиск для „покликання" на самій Республіканській Конвенції в липні Джеральда Форда за кандидата. — Про цей „спенарій" пише журнал „Ю.С. Нюз енд Ворлд Ріпорт" з 10-го березня.

Відкрито виставку „Писанки та їх символіка"

Ню Йорк (УМ). — Український Музей в Ню Йорку заплянував на березень і квітень ц.р. весняно-великодню програму, до якої входитимуть покази писання писанок, висвітлювання прозірок і фільму „Писанки" та доповіді.

Від 8-го березня до 1-го червня на 5-му поверсі Музею буде влаштована виставка писанок зі збірки Тані Осадци. В день відкриття виставки Таня Осадца прочитає доповідь про українську писанку (8-го березня о 5:30 по пол. — українською мовою). Та сама доповідь буде прочитана англійською мовою 9-го березня о 3:00 год. по пол. Вступ: 2.00 дол. — не-члени Музею; 1.50 дол. — пенсіонери та студенти; безкоштовно — діти та члени Музею.

Покази писання писанок відбудуться 29-го і 30-го березня від 1-ої до 5-ої год. по пол. Оплата: 2.00 дол. — не-члени Музею; 1.50 дол. — пенсіонери та студенти; безкоштовно — діти, молодші 12-ти років, та члени Музею.

Також запляновані курси писання писанок: 16 і 22 березня і 13 квітня — для дорослих; 15 і 23 березня і 12 квітня — для дітей. Відбудеться дві лекції на день: 9:30 — 12:30; 1:30 — 4:30.

Під час кожного зайняття буде показаний фільм Славка Новицького „Писанки". Оплата: 10.00 дол. — не-члени Музею; 8.00 дол — члени Музею; безкоштовно — діти, молодші 12-ти років.

Участь у курсах за попереднім зголошенням від середи до неділі від 1-ої до 5-ої год. по пол., замкнений на Великдень 6-го квітня.

Адреса Музею: 203 Second Avenue, New York, N.Y. 10003.

СЕНАТОР МАТАЯС ВИМАГАЄ РОЗГЛЯНЕННЯ ІНВАЗІЇ НА АФГАНІСТАН МАДРИДСЬКОЮ КОНФЕРЕНЦІЄЮ

Вашінґтон. — Республіканський сенатор Чарлс Матаяс з Меріленду виступив в Сенаті ЗСА з гострим засудженням СССР за його інвазію на Афганістан, стверджуючи, що це є „грубим порушенням" Гельсінкських угод та вимагаючи, щоб ця справа була поставлена на порядок нарад конференції для перевірки примінення Гельсінкських угод, яка має відбутись осінню цього року в Мадриді, Еспанія.

У листі до державного секретаря Сайруса Венса сен. Матаяс вимагає, щоб ЗСА добились включення інвазії СССР на Афганістан у порядок нарад мадридської конференції і зробили „все можливе, щоб повчити Совєтський Союз, що історію не можна повторювати безкарно та що СССР мусить бути свідомий всіх консеквенцій такого потягнення". Діяти треба вже, твердить сен. Матаяс, ще заки СССР приступить до „мирної офензиви", щоб якось „вибілити" цей акт аґресії.

Сен. Матаяс рівнож вказав на примінення Москвою „двоторової політики" в рамках Гельсінкських угод, залицяючись до країн Західньої Европи, а одночасно створюючи нові запальні місця в Африці, Азії і Південній Америці „своїми власними або чужими руками". Він натаврував Совєтський Союз за поголовне порушення Гельсінкських угод в ділянці прав людини, подаючи як приклад арешти понад 40 осіб-членів Гельсінкських груп та насильне вигнання фізика-дисидента д-ра Андрея Сахарова з Москви до міста Ґорький.

Сен. Матаяс, який відомий із своєї критики закордонної політики уряду президента Джіммі Картера, поновно заявив, що уряд ЗСА повинен виробити ясну і недвозначну концепцію закордонної політики, зокрема у відношенні до СССР, який інвазією на Афганістан продовжує серію „авантюрницьких потягнень", загрожуючи безпеці цілого світу.

Еф-Бі-Ай публічно виявляє аґента на два боки

Вашінгтон. — Федеральне Бюро Інвестиґацій (Еф-Бі-Ай), відхиляючись від своєї дотеперішньої практики, публічно виявило совєтського шпигуна, який від кількох років працював в користь ЗСА.

Рудольф Альберт Германн, який признався, що йому біля 45 років, відповідав на запити кореспондентів під час пресконференції в понеділок, 3-го березня. Через шкляну перегороду можна було бачити тільки його профіль, а його голос був дещо змінений електронічною апаратурою, щоб приховати його ідентичність.

Германн, згідно з заявою асистента директора Еф-Бі-Ай Гомера Бойнтона, мав рангу полковника в органах КҐБ, і є найвищим ранґою шпигуном, якого переловлено на території ЗСА від часу викриття і арешту полковника КҐБ і шпигуна Рудольфа Абеля в 1957 році. Він прибув на Захід в 1958 році буцім-то як втікач зі Східньої Німеччини. Перебувши у Західній Німеччині до 1962 року, опісля проживав в Канаді шість років і переїхав до ЗСА та поселився „на постійно" в місті Гартсдейл, Н. Й., з дружиною і сином. Германн заявив, що КҐБ також вживало його дружину для шпигунства. Він працював як фотограф і рекля-

Рудольф Альберт Германн у раніших роках

мувався у телефонічних книжках, вдержуючи в той сам час тісний контакт з органами КҐБ та іншими совєтскими шпигунами в країнах Заходу.

Кілька років тому, у наслідок „помилки" одного із аґентів СССР затрудненого в Об'єднаних Націях, Еф-Бі-Ай викрили Германна і він погодився працювати в користь ЗСА. Бойнтон заявив, що Еф-Бі-Ай одержало від Германна цінні інформації про інших совєтських шпигунів у ЗСА, про їхню працю і методи шпигунства, про секретні коди, радійові контакти тощо. З уваги на небезпеку, Германнові „змінено" зовнішній вигляд.

Японський професор історії вивчатиме українську проблематику

Ню Йорк (І.Світ). — Японський професор історії з Токіо університету Казуо Накаї пише в листі до І.Світа, що він одержав стипендію з американської Фундації Фулбрайта для вивчення українських питань.

Проф. Казуо Накаї має приїхати до Америки в липні цього року і він відвідає українські наукові та інші установи, щоб зустрітися з нашими авторитетними особами, які можуть його ознайомити ближче з українськими проблемами.

Листування поміж цим японським професором і ред. Іваном Світом почалося біля року тому та було викликане книжкою Світа „Українсько-японські взаємини" та памфлетом „Зелена Україна", виданими після війни в Европі Українським Океанічним інститутом. Обидві ці праці І. Світа історик Накаї знайшов у бібліотеці Японського університету в Токіо.

Це перший раз американська Фундація уділює фонди японському вченому для вивчення українських проблем.

„ДОПОМОЖІТЬ ВРЯТУВАТИ ЖИТТЯ МИКОЛИ ПЛАХОТНЮКА" — ЗАКЛИКАЮТЬ ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОЇ ГЕЛЬСІНКСЬКОЇ ГРУПИ

Микола Плахотнюк, лікар-фтизіятр за фахом, уже вісім років перебуває в ув'язненні. Доля, яка йому судилася, можливо, одна з найтяжчих. 12-го січня 72 року його заарештували за ст. 62, ч. І КК УССР. Максимальне покарання за цією статтею — сім років. Микола Григорович невдовзі розпочне свій 9-ий рік неволі, а непевність далі така сама, як і в січні 1972 року. 2-го листопада 1979 року минуло сім років його перебування в психушках. Скільки ще бути йому там? Нині Микола Плахотнюк переживає важкий час, впавши в крайній відчай. Якщо завтра довідаємося, що він покінчив з собою — це не буде несподіванкою. А для нього це буде порятунком від нестерпних умов, у які його поставили виховники від КДБ, куратори над тюремними психіятрами. За віщо ж така помста?

Під час трусу в січні 1972 року в нього було вилучено кілька заяв до різних державних установ від ряду радянських громадян, зокрема, заява Ліди Орел і композитора Леопольда Ященка; відомості про кількість учнів в українських школах м. Києва — все це пішло за графою „тенденційні матеріяли". Було вилучено машинописну збірку віршів Атени Пашко, названу антирадянською; звернення радянських громадян до Л.І. Брежнєва з приводу розправи міліції над учасниками вечора 22 травня 1967 року біля пам'ятника Т. Шевченка; фотокопія статті Волошина „Політика більшовиків на Україні за часів Центральної Ради"; спогади В. Сосюри й Огієнка „Історія української культури"; позацензурні вірші І. Драча і В. Симоненка, текст заяви про створення Комітету захисту Ніни Строкатої.

Слідчі М. Плахотнюка Ткач Василь Степанович (Київ), Лисенко (Черкаси), Андрієвський (Луцьк) звинувачували Плахотнюка в основному за участь у виданні „Українського вісника", а саме — в його виготовленні й розповсюдженні. Саме на це вказували в своїх показах свідки — Зіновія Франко, Анна Коцурова (студентка з ЧССР) та Марія Стефюк, нині заслужена артистка УРСР. Про те, що Плахотнюк давав їй читати статтю В. Мороза „Репортаж із заповідника імени Берії", заявила Пономаренко Варвара Олександрівна. Таку саму мерзенну ролю відіґравав і Володимир Переденко, який ще в 1965 році посвідчив, що Плахотнюк давав йому читати статтю про голод 1933 року. Дуже багато уваги слідство приділяло відкритому листові Миколи Плахотнюка до Дніпропетровської газети й до редакції „Радянської України" про процес над Іваном Сокульським та Миколою Кульчинським. Слідство й суд оцінили цей лист як антирадянський, що ганьбить ленінську національну політику.

На експертизу Миколу Плахотнюка відправили наприкінці травня 1972 року. Від 5-го червня до 3-го липня тримали в Лефортовській тюрмі, звідки направили до Інституту Сербського де він пробув до 8-го вересня. Після 8 днів етапу Миколу Григоровича доставили в тюрму Київського КДБ, де він перебував від 16-го вересня до 23-го листопада. 13-го листопада 1972 року за рішенням Київського обласного суду (суддя Дишель), його було визнано невідповідальним за свої вчинки, і розпочався новий безконечний етап у психушках СРСР. У них він провів уже понад 2500 днів. І щогодинно — цілковита ізоляція, принизливе перебування в ролі психічно хворого, нейролептики, знеособлення, сусідство із справді хворими, вбивцями, ґвалтівниками, злодіями.

24 листопада 1972 року Плахотнюка привезли до Дніпропетровської спецлікарні після Київського суду, що відбувся 13-го листопада і на який нікого з родини не допускали, а найнятий родичами адвокат Карпенко навіть не спромігся повідомити про суд тих, хто його наймав.

За день перед відправленням до Дніпропетровська Плахотнюк бачився з братом Іваном Плахотнюком, проте ніхто з них не знав — ні про суд, ні про визначене йому „психолікування", хоча після так званого суду минуло вже 10 днів.

(Закінчення на стор. 8)

• УКРАЇНСЬКА ХРОНІКА •

64-ИЙ ВІДДІЛ СУА ВЛАШТОВУЄ ДОПОВІДЬ ІЗ ПРОЗІРКАМИ

Ню Йорк. — У суботу, 8-го березня ц.р., в год. 5-ій по полудні, тут у домівці СУА, при 108 Друга евеню, стараннями 64-го Відділу Союзу Українок Америки відбудеться доповідь, що її виголосить п-ні Христя Навроцька на тему: „Прогулянка по Каліфорнії і Мехіко". Доповідь супроводитимуть прозірки, що їх висвітлить Юрій Навроцький.

ДИСКУСІЙНИЙ ВЕЧІР УДР ВІДБУДЕТЬСЯ НА ОДНУ ГОДИНУ ПІЗНІШЕ

Ню Йорк. — Тут, в неділю, 9-го березня заходом Українського Демократичного Руху в приміщенні Українського Інституту Америки відбудеться Дискусійний Вечір на тему: „За і проти Української Гельсінкської групи". Тому що в той день, в неділю, о год. 3-ій по полудні в Ню Йорку відбудеться Свято в честь Т. Шевченка, цей Дискусійний Вечір розпічнеться не о год. 4-ій, як було подано в „Свободі", а о год. 5-ій по полудні. Модератор Вечора — Олесь Ломацький. У програмі також звукозаписи оригінальних політичних становищ п. Ярослава Стецька і ген. Петра Григоренка.

У Вечорі беруть участь члени Журналістичного Клюбу у Вашінґтоні. Д. Корбутяк, С. Максим'юк, С. Процик і Б. Ясінський.

ПОЖЕРТВИ НА УВАН

Вінніпеґ (УВАН). — Президія Української Вільної Академії Наук (УВАН) у Канаді подає з висловами подяки для родини св. п. Михайла Дерія з Тандер Бей, що в його імені складено для УВАН пожертву в сумі 1,250 долярів; також виконавці заповіту св. п. ген. О. Вишнівського та його дружини Катерини отець А. Биковець і пані Н. Черняк приділили зичливо суму 1,235.33 дол. на потреби „Військово-Історичного Музею ім. ген. М. Садівського", що міститься в приміщеннях і під протекторатом УВАН у Канаді.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily exept Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918
P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Мільйон револьверів у Ню Йорку

Три найавторитетніші фахівці — посадник Ню Йорку Едвард Кач, комішенер поліції Роберт МекҐір та дистриктовий прокуратор Мангеттену в Ню Йорку Роберт Мурґентав однозгідно стверджують, що в Ню Йорку знаходиться понад один мільйон — чи навіть до двох мільйонів — „нелеґальних" револьверів, себто таких, що їх власники не мають для їхнього посідання поліційного дозволу (за т. званим законом Суллівана). Схвалення того стейтового закону вважалося за поважну перешкоду для поширювання в Ню Йорку стрільної зброї взагалі та зокрема револьверів. У реальній дійсності той ніби суворий закон не має ніякої вартости, — стверджують поліційні чинники. У практиці навіть власник цілого складу стрільної зброї, між нею кількадесяти револьверів, хоча навіть тримає ту зброю для продажу — не дістає ніякої кари, якщо у тих крісах і револьверах немає куль. Але й злочинці, арештовані за ношення при собі на вулиці заряджeного револьвера чи зарядженого кріса з попереднім злочинним минулим так само опинюються або негайно на волі, або отримують мінімальну кару з прерізних, здебільша технічних причин. Це явище масового числа револьверів поруч із масовим числом злочинців-рецидивістів, які користуються ручною стрільною зброєю для вбивства чи грабункового нападу, таке обурливе, що недавно суддя кримінального суду у Бруклині в Ню Йорку, Люіс Розенталь, наклав на 20-річного молодця, арештованого за посідання зарядженого „обрізка" один мільйонів долярів, як застав („бейл"). Це був вийнятковий випадок, бо для американського судочинства радше характеристичний, чи навіть типовий присуд, що його проголосила кілька днів тому жінка-суддя Ів Преміннджер, яка звільнила заарештованого за посідання зарядженої пістолі одного 63-річного чоловіка, дармащо він мав за собою „кар'єру" 11 арештувань за прерізні порушення закону; коли газетний репортер запитав її, чим вона керувалася у звільненні того злочинця, вона навіть не захотіла відповісти.

Кожне вбивство страшне, каригідне, але найстрашніше — вбивство поліціянта. Бо поліція — це охорона громадянина проти злочинства і хто вбиває члена поліції — той вдаряє у принцип безпеки, у принцип права людини до безпечного життя. На протязі перших 5-ти тижнів цього року згинули на вулицях Великого Ню Йорку два поліціянти і третій був ранений, всі у ході виконування своїх службових обов'язків, усі від револьверових куль вбивника. Ці вбивства зактуалізували справу боротьби проти насправді, у життєвій практиці, необмеженої можливости придбати револьвер. Член редакції нюйоркського щоденника „Дейлі Нюз" Майкел Делі перевів цікавий експеримент: не виходячи з редакційної кімнати протягом кількох годин, в наслідок одної короткої телефонічної розмови він міг купити за 800 долярів 5 револьверів різних марок і різних калібрів, та ще й із касетою, в якій продавець приніс їх до редакції названої газети. Є в Ню Йорку 40,000 „леґальних" револьверів, майже виключно у купців, власників підприємств і сторожів (значить — понад 960,000 револьверів існує „нелеґально". Оці останні вбивства членів поліції на вулицях різних дільниць Ню Йорку страшенно схвилювали й обурили загал мешканців та, зрозуміло, найбільше враження зробили на саму поліцію. Вони обурені на систему американського судочинства, на лагідний і вибачливий підхід суддів до злочинців та на законодавство, яке дозволяє на таку легку можливість придбати собі стрільну зброю. Поліції і прокуратурі відомо, що торгівці зброєю їдуть до південних стейтів, де є тільки дуже незначні перешкоди у свобідній торгівлі зброєю, масово купують її, навантажують на автомобілі й перевозять на вулиці Ню Йорку — в руки злочинців. Не дивниця, що одна поліціянтка з огірченням заявила, що так довго не буде мира на вулицях Ню Йорку, поки не стануть відрубувати вбивникам рук, як це діється у Савдійській Арабії...

Рахуючись із цим обуренням суспільства нюйоркський губернатор Гю Кейрі, який принципово противиться карі смерти, заповів зголошення до асамблеї гострішого закону про право на посідання стрільної зброї. Спроби обмежити це право розбивались в Олбані на протязі останніх трьох років об спротив сильного „лаббі", що його втримує своїми грішми . Коаліція спортовців стейту Ню Йорк , яка має 350,000 членів. Губернатор плянує тут завести в нюйоркському стейті закон за зразком закону існуючого с стейті Массачусетс,де кожний приловлений на вулиці із зарядженою чи незарядженою стрільною зброєю, без уваги на своє минуле і на свій поліційний рекорд, автоматично отримує засуд на рік в'язниці. Посадник Ню Йорку Едвард Кач, який був і є прихильником відновлення в нюйоркському стейті кари смерти, палко підтримує таке протидіяння потопові револьверів у Ню Йорку.

Противники будь-якого обмежування свободи купувати стрільну зброю твердять: „кріс ані револьвер не вбиває, — це людина вбиває" — і вони правильно поручають загострення кар на злочинців, зокрема для вбивників. Але потрібне одно і друге: треба спутати свободу продавати й купувати револьвери, треба загострити карний закон щодо кар проти злочинців та зокрема проти вбивників і треба змінити цілу систему судочинства, яка дозволяє злочинцеві процесуватися роками, хоча йому доказали вину. Мільйон револьверів у Ню Йорку — це погана реклями для метрополії світу.І для боротьби проти такого жалюгідного факту треба, щоби виступали не тільки губернатор, посадник міста й міська поліція, але й ціле суспільство, всі кругло десять мільйонів мешканців того міського муравлища.

У Харкові постане парк за пляном „соцреалістичного осмислення"

Харків. — Цьому українському містові совєтська влада старається передати свої соцреалістичні атрибути, притаманні „радянському сьогоденні", бож як інформує київська газета „Культура і Життя" тут, на вулиці Пушкінській, за плянами проєкту місцевого мистецько-промислового інституту закладено новий парк.

Центром цього парку стане площа, „урочистостей", де приміщуватиметься барельєф Леніна,а навколо нього будуть посаджені численні квітники. Усюди тут „пануватиме"пурпуровий колір—„символ революційних бойових і трудових перемог радянського народу".

А в „Червону суботу" сюди приходитиме молодь цього міста, щоб тут, працюючи без винагороди, „завершити створення наймолодшого парку цього міста", — пише газета.

Д-р М. Пиріг

АФГАНСЬКА КРИЗА І БРАК СОЛІДАРНОСТИ ЕВРОПЕЙСЬКИХ КРАЇН НАТО

(1)

У нашому народі існує пословиця: „Один до ліса, а другий до біса";її можна б примінити і до західньоевропейського непорозуміння — поміж наладнанням справ потреби спільної безпеки і множеством торговельних інтересів, яке визначує характер союзників НАТО у відношеннях до різних ділянок. Це питання має довшу історію.

І це,що під цю пору відіграється, відбуваючись дорогою безустанніх дипломатичних переговорів, як також почерез тайні канали, офіційні комунікати й інші засоби інформації та дискусії — вказує тільки на спробу осягнути солідарність спільноти НАТО проти імперіялістично-російської большевицької провокації.

Европейські партнери НАТО у їхніх дилетантських декламаціях-заявах обмежуються тільки в засудженні совєтського Союзу відносно агресії на Авганістан. Тут не важко догадатися, що в них на першому місці є торгівля зі Совєтським Союзом. Аґресія СССР — це другорядна справа! Ініціятива американської дипломатії, щоби звести до спільного знаменника справу бойкоту Олімпійських ігрищ і обмеження, або перервання торговельно-економічних відносин із Совєтським Союзом дотепер не знайшла належного відгуку! Поїздка американського міністра закордонних справ Венса до столиці НАТО, в Римі, Бонні, Парижі і Лондоні в цілі скоординування бойкоту Олімпійських ігрищ в Москві, та підприняття економічно-торговельної санкції, не принесла позитивного результату.

У Парижі французький уряд сказав міністрові Венсові, що в них добрі торговельні й політичні стусунки з Москвою, тому вони не хочуть належати до жадного бльоку великих потуг. Тут не важко догадатись чому. Французи також інтервенювали в Африці і в Альжирі і Конґо, висилали свої війська — парашутистів.

Соціяльно-ліберальний уряд західньої Німецької Федеративної Республіки сидить поміж двома стільцями, „шкода, мовляв, гостей, шкода хліба!" Він обмежився тільки на лагідне-теоретичне осудження Совєтського Союзу відносно агресії супроти Афганістану, а справу бойкоту Олімпійських ігрищ в Москві і перервання торговельно-економічних зв'язків з СССР уважає — недоцільним і нереальним. Дня 21-го лютого ц. р. лідер німецької Соціялістичної партії, В. Брандт на зібранні цієї партії, сказав: „Ми не будемо на приказ Америки бойкотувати Олімпійські ігрища, американці не мають права нам приписувати, як ми маємо поводитися відносно аґресії на Афганістан. Мовляв, справа Афганістану не грозить Европі! Парляментарна опозиція Християнсько-Демократична і Соціяльно Християнська партія п. Штравса вповні солідаризується з Америкою і є за цілковитим бойкотом Олімпійських ігрищ, як і за скороченням економічно-торговельних зв'язків із СССР. Але опозиція — це „голос вопіющих во пустині!"

Для німецької індустрії кожен уряд є добрий, якщо він фаворизує торговельний експорт до Москви. Об'єм західньонімецької торгівлі і експорту до Росії є в чотири рази більший, ніж Великої Британії. Німецька індустрія має в Москві свої великі бюра зі всіми інформаціями, взірцями, покажчиками їхньої метало-залізної індустрії, так, що Совєтський Союз замовляє все в себе вдома. П. Бейц, представник-керівник тяжкої-сталевої німецької індустрії Крупа, який часто буває в Москві, виступивши на німецькій телевізійній передачі, гостро критикував Америку за те, що вона організує бойкот Олімпійських ігрищ в Москві, а також за її господарські санкції. Він це назвав наївним і смішним, мовляв, Олімпійські ігрища не мають нічого спільного з політикою, як також і торгівля.

І саме тепер, коли американський уряд всіма можливими засобами старається про стабілізацію рівноваги Західнього світу і відпруження, щоби цим способом стримати російський імперіялізм в час теперішньої небезпечної конфронтації і загрози конфлікту між Вашінґтоном і Москвою, німецькі індустріялісти підписують із СССР торговельні умови.

Дня 22-го лютого ц. р. німецька преса надрукувала повідомлення, що продукційна спілка Маннесманн Торгівля А. Т. і Тисен Сталева Унія А. Т. отримала замовлення від СССР на доставу 700,000 тонн „великих рур" (газопроводів) від совєтської міжнародної торговельної організації Промсиріоімпорт. Вартість цієї трансакції 700,0000 н. м. Ці рури мають тятиву 1,420 міліметрів, а сила їхніх стін від 15,7-18,7 міліметрів — ці газопроводи мають бути ще цього року зроблені і доставлені Совєтському Союзові.

(Продовження буде)

Михайло Павлюк

РЕАЛЬНА ЗАГРОЗА ДЛЯ НАФТОВИХ ДЖЕРЕЛ МАЛОЇ АЗІЇ

(2)

Зокрема треба було знайти високоавторитетну особу серед мусулманської єрархії, яка змогла б очолити ортодоксальний рух мусулманської релігії. Нореддін Кіаноорі намітив на релігійного лідера опозиції до політики шаха в релігійних питаннях, визначного церковного достойника Хомейні, завзятого ворога шаха, амбітного та, як пізніше виявилося, з диктаторськими здібностями кривавого тирана.

Хомейні перебував в Парижі, але без знання французької мови він не міг піднайти для себе дорадників. У цьому йому допомогла Москва.Совєтські аґенти стали його оточенням й почалася підготова до його ролі, як релігійного провідника мусулманської революції в Ірані. З Парижу появилися відозви до іранців, в яких Хомейні осуджував земельну реформу', проведену шахом та розпочав свою атаку на Америку.

В Ірані, зокрема в Теґрані, саме у той час, коли Іран відвідав політичний лідер Китаю Гуа-Ґуафенґ почалися демонстрації. Було ясним, що ці демонстрації проведено з наказу Совєтського Союзv. щоб Гуа-Ґуафенґ не покладався на стійкість уряду шаха. Військо й поліція шаха стріляла в натовп, що неприпустиме при поборюванні демонстрантів, бо більшість із них — це другорядні особи, а ватажки звичайно перебувають поза натовпом. Шах тоді випустив політичних в'язнів та закрив університет, що було помилкою. Вкінці він виїхав з Ірану, що з його боку означало зраду його прихильників.

Так Хомейні з допомогою Москви став диктатором в Ірані й почалися суди та розстріли генералів та інших осіб, прихильників шаха. Головний суддя революційного трибуналу тоді хвалився, що вже розстріляно 300 осіб і що це, як казали Хомейні та його прибічники — мовляв, лише релігійна революція. Дальші події показали, що дуже амбітний Хомейні та комуністичні ватажки Ірану мали широкі пляни „релігійної революції", а саме: захоплення американської амбасади в Теґрані під претекстом видачі Америкою шаха, щоб віддати його під суд в Ірані, що означало іґнорування міжнародного статуту амбасад та удар по престижу Америки. Захоплення американської амбасади в Теґрані також вказує, що Хомейні в цій акції мав і має повну підтримку Совєтського Союзу. В Америці захоплення амбасади в Теґрані викликало обурення проти Ірану. Але тут проявились і інші течії. Негритянські церковні достойники висловлювалися за видачею шаха. Більш того сенатор Кеннеді заявив, що шах Ірану „впровадив найбільш шалений режим в історії людства". Президент Картер не погоджується на видачу шаха, однак всі надії покладає на дипломатичні засоби.

І Хомейні,підбадьорений успіхом захоплення американської амбасади,почав кроки у напрямі релігійного. напрямі релігійного проводу над масами мусулман по всіх країнах їхнього поселення. Тут треба дещо подати про стан та розміщення прихильників мусулманського світу.

Сьогодні у всіх країнах налічується приблизно 380-390 мільйонів мусулман, з якого то числа — 300 мільйонів живе в Азії та біля 80 мільйонів в Африці. Мусулманська релігія має дві основні секти. Це секта Сані та секта Сіа. Секта Сані налічує до 330 мільйонів послідовників та її святилищем є Мекка та Медіна в Савдійській Арабії, а секта Саі налічує 45-50 мільйонів послідовників із святилищем на землях Іраку. Обидві секти визнають коран, як євангеліє мусулманської релігії. Раніше не було відомо про якісь поважні конфліктк між цими загаданими сектами. Переважна більшість секти Сіа заселює Іран — приблизно до 30 мільйонів послідовників.Решта послідовників секти Сіа невеликими група ми розсіяна по інших країнах,переважно мусулманських.

Такий швидкий успіх Хомейні, коли він з позиції еміґранта за якихось декілька місяців став релігійним провідником секти Сіа та необмеженим диктатором Ірану з покладами нафти та з населенням в приблизно 35 мільйонів, не міг не викликати у амбітного Хомейні бажання досягнути ще більше успіхів та впливів. Отже, треба йому спробувати стати релігійним провідником й для секти Сані. Це — перший крок, а далі поскидати королів та шахів, які посідають нафтові джерела в Малій Азії.Цей далекойдучий плян повністю улаштовував СССР, а хто зна чи це не порадили Хомейні московські аґенти та в першу чергу лідер Комуністичної партії Ірану Нореддіна Кіаноорі. Цей совєтський аґент Кіаноорі в Ірані поширює погляд, що комунізм може бути здійснений під „парасолею" мусулманства.

(Продовження буде)

Ольга Кузьмович

„ПАНІ ЗРОБЛЯТЬ"...

У нашій спільноті є дві категорії громадських діячів. Одна, це ті, які є всюди, все знають, стоять у проводі принаймні п'яти організацій і... над усе люблять звук власного голосу. Друга, це ті, які на ділі виконують кожну потрібну громадську працю, які недоконче мусять стояти на провідному місці та не чекають на похвали чи подяки.

Розуміється, як звичайно, в такому випадку, наш поділ переяскравлений і згенералізований. І ми свідомі, що поруч тих двох категорій, є ще цілий ряд похідних груп, які мають дещо із одної, дещо з другої, а то і виказують зовсім окремі риси їхнього „я" у громадському житті елементи.

А все ж ті дві засадничі групи найчастіше зарисовуються, коли спостерігати за нашим рухливим повним дії і нових починів суспільного життя. Тому й не диво, що посторонній спостерігач слідкуючи за працею однієї активної і вітальної групи в українському Ню Йорку, опридилив її з повним переконанням до другої категорії „громадських діячів". Та група зуміла з'єднати сповнених енерґії, нових ідей і працьовитости жінок і якось зуміла на терезах патріотизму постійно балансувати особисті амбіції і громадське вироблення. Ця група — це відомий 64-ий Відділ СУА, що саме тепер відзначував своє 25-річчя.

Коли переглянути пропам'ятну книжечку, яка появилася з нагоди цього ювілею (до речі перша така появилася з нагоди десятирічного існування цього Відділу у 1964 році), із звітами окремих референток, впадає у вічі дуже широко закроєна діяльність та і великі амбіції у задумах і їхньому переведенні. Цей Відділ, либонь, ніколи не задовольнявся пересічною працею, що її виконують інші, подібні складові частини Союзу Українок Америки. Поруч піддержки усіх задумів своєї централі, далеко понад пересічність вийшла активність на відтинку культурно-освітнього життя із постійними вечорами на різні актуальні теми, де виступають запрошені літератори, мистці, журналісти і т. п. Доказом високого рівня цих все нових і цікавих темою імпрез є факт, що багато із них були відкриті або повторені для ширшої публіки Ню Йорку. (наприклад, про Митрополита А. Шептицького у 30-ліття Української Дивізії УНА, у 250-річчя Гр. Сковороди тощо).

До додаткової активности відділу треба також зарахувати започаткування мистецьких виставок жіночої творчости, а опісля і дитячої та виставки народного мистецтва на американському терені і його пропаганда (як ось, наприклад, Різдвяного Вертепу). Мистецьке читання, зокрема для дітей і курси малярства, писанкарства для них також показують виїмкову, може навіть заамбітну активність цієї добре зорганізованої групи українських жінок в Ню Йорку.

Але таки найбільшим її досягненням треба вважати відтворення сімнадцяти історичних одягів українки, від сарматського із IУ сторіччя перед Христом до галицької міщанки із ХУІІІ-го сторіччя. Ті зразки української ноші, виконані точно на підставі історичних джерел, уперше виведено на конвенції СУА в 1965 році, а до кінця 1979 року їх показували вже 74 рази в різних містах Америки і Канади. Хто їх бачив (а були це тисячі глядачів-українців та осіб іншого національного походження), мусів захоплюватися їхньою красою, багатством, а передусім прецизним виконанням. Треба справді віддати особливу шану п-і Христині Воєвідці, авторці того задуму та її вісім співробітницям за ту величезну і повну самопосвяти працю, яку вони вклали у виконання цього завдання. Важко просто сьогодні уявити собі скільки годин і недоспаних ночей провів цей завзятий гурт над виведенням тих історичних одягів. І, здається, ніхто тієї праці не зумів належно оцінити, як і не оцінено багато інших праць, зроблених не для слави і не для користи, а з почуття громадського обов'язку.

Це почуття громадського обов'язку так і пробиває з кожної картки ювілейної книжечки.

Поруч найяскравіших його доказів, як ось у тих історичних одягах, „Вертепі" чи мистецьких виставках, ми находимо десятки дрібних, здавалобся дуже незначних, в порівнянні з повищим, завдань. Це з ділянок: допомоги ближнім, збирання фондів (зокрема на Український Музей в Ню Йорку), ярмарків і дуже невдячної господарсько-буфетової. Окремі референтки їх тільки перелічують, не зупиняючись, хто і як це виконував, ...„бо ж це така дрібниця"...

Але без цієї „дрібниці", без того гурту готового до кожної праці, навіть найкращий замір у громадському житті важко перевести. І в мене, на тлі скромних звітів за 25 років виринають перед очима живі постаті, що їх довгими роками довелося зустрічати „по-сусідськи". на стрімких сходах і в темних передтінках Українського Народного Дому в Ню Йорку. Ми

(Закінґення на стор. 6)

Володимир Барагура

ДЖЕРЕЛА ШЕВЧЕНКОВОЇ ГЕНІЯЛЬНОСТИ Й ПРОРОЧОСТИ

(2)

інші автори (листопад 1860 р.). За свідченням очевидців Шевченка прийняли там оваційно, мов в італійській опері, ще поки почав читати. Він так зворушився, що мусів вийти за лаштунки, щоб заспокоїтися. Журналістка Штакенштайнер писала: „Шевченка прийняли як генія, що зійшов до „Пасажу" просто з небес. Шанували мученика, що терпів за правду".

Як пояснити, що сьогодні, не зважаючи на московсько-большевицький гніт, твори Шевченка щорічно появляються 100-300-тисячними накладами, а досі вийшло понад 10 мільйонів примірників Кобзаря? Чим пояснити, що твори його перекладені чи не всіма мовами світу, а нещодавно один японський поет і вчений вивчив українську мову, щоб з оригіналу перекласти Шевченкові писання. У чому секрет, що автором однієї з найкращих, поруч Павла Зайцева, біографій Шевченка є поляк Єржи Єнджеєвіч, що останньо поетеса з України Ольга Марунич в поезії „Прометей" сказала, що „є в Шевченка народження дати, дати смерти в Шевченка немає". Звідкіля взялася серед нашого народу леґенда, що Шевченко не вмер,а тільки прикинувся мертвим. Бо й сам Шевченко пише: „Як понесе Дніпро, з України у синєє море кров ворожу, отоді я і ліси і гори — все покину і полину до самого Бога молитися...

Отже, сам поет каже, що дух його витає над народом і перебуває серед народу аж до його повного визволення. Тоді він шойно покине лани широкополі і з'єднається з Творцем.

Відповідь одна: Т.Шевченко, це геній і національний пророк. Щобільше, він вийшов поза межі національні і став одним із вселюдських борців за волю. Його творчість зумовлена вродженими обдаруваннями, якими щедро наділив його Бог. Але хоча геніяльність і пророчість природно заложені в психіці й інтелекті та є інтеґральною частиною особовости генія чи пророка, все таки є й зовнішні обставини та поштовхи, що якими благими вони не видавалися б цим рідкісним обдаруванням дають змогу проявитися, розвинутися й виявити себе конкретно.

Звичайно згадуємо про малярські й поетичні здібності поета, але було їх куди більше.

∴

Т. Шевченко народився у вбогій хатині селянина. Але хоча батько був кріпаком, то відзначався вродженою інтеліґентністю, був письменний і розумів потребу науки й освіти. В родині Шевченка, як і в більшості тодішніх селян жила давня національно-державницька традиція. Дід Тараса пам'ятав часи гайдамаччини і часто розказував внукові „про Коліївщину". Внук віддячився дідові — „спасибі, дідусю, що ти заховав в голові столітній ту славу козачу. Я її онукам тепер розказав".

Батько бачив вроджені здібності сина й його незаспокоєну цікавість та кмітливість. Коли батько вертався із чумакування і привозив дітям гостинці, то всіх обдаровував солодощами, бубликами, іграшками, а Тарасові привозив папір і олівці. Вручаючи їх синові, казав: „Любиш малювати, ось тобі". Раз привіз йому картину козака. Хлопчина скрикнув на радощах: „Козак Мамай!" і образ цей залишився в його уяві назавжди. Картина зображала козака на коні з шаблюкою при боці, з рушницею, приторoченою до сідла, з бандурою через плече і списом, на якому була застромлена відрубана ворожа голова. Тарас не відразу зрозумів значення козака-Мамая, хоч інтуїтивно відчув його ролю, як символа українських визвольних змагань. Незабаром повністю зрозумів цю таємну ролю. Коли раз батько взяв Тараса на ярмарок, хлопчина відразу побіг туди, де поміж іконами, богомазами і пейзажами притягала його увагу бравурна постать козака, чи то як переможця на коні в галопі, чи зі складеними навхрест ногами з бандурою, як кобзаря-співця козацької слави. Повністю зрозумів значення цієї картини, коли повертався із богомілля в Мотронинському манастирі біля Лебедина і затримався на відпочинок у знайомого паламаря. Там на одній стіні побачив ікони, а на другій на пишному килимі дві схрещені шаблюки, а поміж ними почеплену картину Козака-Мамая. Тепер Тарас повністю усвідомив собі її символіку і з його очей ринули сльози.

Умираючи, батько розпорядився своїм скромним майном поміж усіх дітей, а Тарасові не залишилося нічого. Батько сказав: „Моя спадщина тобі нічого не поможе. Будеш або великою людиною, або великим ледащом". А до діда сказав: „Тарасові треба вчитися". Коли дід випровадив Тарасика з кімнати, де на смертній постелі догоряв батько, хлопчик запитав: „Діду, чи я буду малярем?" Дід впевнено відповів: „Будеш!"

Біограф Т. Шевченка проф. Леонід Білецький стверджує, що поки в Шевченка розвинувся дар малювати й писати, першим його обдаруванням був спів. Від малої дитини Тарас мав гарний голос. Він часто співав панахиди й похоронні відправи, а за зароблені гроші купував собі папір і олівці. З віком голос Шевченка розвинувся у баритон з теноровим забарвленням, яким поет по-мистецьки співав релігійні й народні пісні. Улюблені його пісні, це: „Ой, Морозе", „Зіронька", „Тяжко-важко", „Забіліли сніги", „Ой, не шуми, луже", „Понад морем-Дунаєм". Про співацький талант Шевченка свідчить польський письменник Юліян Кенджицький, який у Києві жив навпроти Шевченкової хати. Спів Тараса спонукав і Кенджицького співати українських пісень. Найкраще свідчить про прекрасний голос Шевченка його приятель П. Куліш, коли то Шевченко був старшим боярином на його весіллі з Олександрою Білозерською, пізніше письменницею Ганною Барвінок. Шевченко своїм звичаєм заклав руки взад і заспівав „Ой, зійди, зійди ти зіронько та вечірняя". Хоча гості були втомлені, а дехто під чаркою, на спів Шевченка залягла тиша наче в церкві. Куліш згадує цю

(Продовження буде)

Відзначення 22-го січня в Трентоні, Н. Дж.

Цьогорічні відзначення світлих дат 22-го Січня в столичному місті стейту Ню Джерзі відбулись — як пристало на столицю — гідно і величаво. Усі відзначення проводилися під спільним патронатом УККА — місцевого Відділу і Стейтової ради відділів УККА в Ню Джерзі. Про деякі із них вже були інформації в пресі, але для „екземпля трагунт" треба і їх ще короткими словами згадати.

В п'ятницю 18-го січня десятичленна делеґація від місцевих церков, установ і організацій під проводом інж. Генадія Кальмана, члена Громадського комітету та делеґата від трентонської філії ОДУМ, відвідала посадника міста Артура Голленда, який підписав Проклямацію Української Державности, а у вівторок, 22-го січня, на міському управлінні поруч американського прапора пишався державний прапор України.

В понеділок 21-го січня багаточисельна делеґація з Трентону — 25 осіб, Перт Амбою — 10, Картерету — 9, Елізабету — 6, Менвілл-Соммерсету — 6, Нюарк-Ірвінґтону — 6, Виппані — 5, Ню Бронсвіку—2, під проводом голови Стейтової ради Відділів УККА Северина Палидовича і члена управи Дори Біленької-Рак взяла участь у святочному відзначенні Світлих Роковин у Стейтовій асамблеї й урочистому підписанні Проклямації „Українського Тижня" губернатором стейту Брендоном Т. Бирном.

Зокрема дуже урочистим було відзначення Української Державности і Соборности під час засідання Стейтової асамблеї, в якому брав участь Валентин Мороз, що разом з українськими делеґатами, членами асамблеї та принагідними американськими гістьми — загальною кількістю біля 500 осіб, надав цьому відзначенню святочний настрій і викликав патріотичні почування серед українців та подив і пошану до нашої Батьківщини серед американців. На цьому засіданні схвалено відповідні резолюції, що їх спонзорував член асамблеї Вільям Бейт з Пассейку. В четвер 24-го січня вони були затверджені і проголошені сенатом.

Під час засідання, схвалення резолюцій та промови Валентина Мороза на запрошення спікера асамблеї два прапороносці — сумівець Михайло Лашин з українським національним прапором і очусівець В. Матлаґа з прапором ООЧСУ стояли на-струнко біля пульту спікера. Двоє унів української школи Непорочного Зачаття Пречистої Діви в Перт Амбої — Андрійко Вовк і Павлуся Міхальська в українських національних одягах гідно репрезентували Україну, асистуючи проф. В. Морозові. Перекладав інж. С. Палидович.

По закінченні урочистостей в асамблеї губернатор Брендон Т. Бирн прийняв усіх делеґатів у своєму просторому приміщенні, де відбулося підписання Проклямації. В дружніх розмовах з Валентином Морозом і при явними делеґатами, обмінявшись зі своїм гостем подарунками — В. Мороз подарував губернаторові свої твори, а губернатор В. Морозові краватку з емблемою стейту Ню Джерзі — губернатор звернувся до всіх зібраних з промовою, у якій підкреслив значення України в геополітиці Східньої Европи та співучасть українських поселенців-спів громадян ЗСА в громадському і політичному житті Америки.

В місцевій американській пресі перед і після цих подій появилися короткі нотатки зі світлиною Валентина Мороза та дітей Павлусі Міхальської й Андрійка Вовка.

В неділю, 27-го січня, в ранніх годинах були відправлені в трьох тентонських українських церквах торжественні Богослуження, а пообіді в приміщенні парафії Св. Юрія Переможця в Трентоні — Ярдвілл відбулась Святкова академія, яку зорганізував Громадський комітет у складі: Андрій Галайдіда, Леонід Веремієнко, Генадій Кальман, Борис Качуровський, Микола Колодій, Василь Кравсун, Петро Сенько й Іван-Чапля.

Академію відкрив Борис Качуровський, голова Громадського К-ту. Степан Шилкевич в супроводі піяністки Шульц-Берек відспівав американський гимн. Пластуни, сумівці й одумівці у своїх одностроях і з організаційними прапорами на фоні українського прапора й тризуба з датами 22-го Січня прикрашували сцену й читали Універсали УНР, Проклямації губернатора й посадника та виступали з індивідуальними і збірними деклямаціями. Святочну промову виголосив голова УНРади Володимир Біляїв.

У концертовій частині академії чоловічий хор „Прометей" з Філядельфії під диригентурою Михайла Длябоги та супроводі піяністки Ірини Пелех відспівав сім пісень. Бравурне й прецизне виконання важких композицій, знаменитий супровід, на жаль, дуже розстроєному піяніні талановитої Ірини Пелех, динамічний диригент, як і самі солісти — це не абияка візитова картка цього, чи не найкращого хору на чужині.

Національним гимном прометеївці разом з біля чотириста-членною авдиторією присутніх гостей, закінчили цю красну імпрезу в Трентоні.

(юко)

Знову появилася...

(Закінчення зі стор. 1)

на Україні після поразки УПА та течії українського націоналізму на еміґрації. Автор твердить, що „коли взяти під увагу тривалість, географічний розмір та інтенсивність діяльности, то УПА є правдоподібно найвагоміший приклад збройного опору комуністичній владі". Ця поважна наукова студія базована на численних особистих інтерв'ю з учасниками визвольних змагань, на матеріялах із тодішніх газет та різних неопублікованих документах. Численні рецензії у таких фахових журналах, як Library Journal, Slavic Review, American Historical Review, U.S. Quarterly Book Review та Ukrainian Quarterly високо оцінюють монументальну працю проф. Армстронґа.

Автор цієї праці д-р Джон Армстронґ є професором політичних наук при Вісконсинському університеті, Медісон. Він — колишній президент Американської Асоціяції для Поширення Славістичних Наук (AAASS), один з найбільш визначних совєтологів і автор багатьох книжок на тему совєтської політики. Книжку можна замовити, пишучи на адресу: Ukrainian Academic Press P.O. Box 263, Littleton, Colorado 80160.

Валентин Мороз виступив на Святі Української Державности в Балтіморі

Проф. Валентин Мороз промовляє на бенкеті для відзначення Січневих Роковин в Балтіморі, в якому взяли участь посадник міста Доналд Шейфер (перший зліва). Посередині мґр Андрій Чорнодольський, заступник голови Відділу УККА, майстер церемонії.

Світлив Адам Ціздин

Українська громада Балтімору відзначала кожного року концертами чи академіями світлі роковини Актів Самостійности і Соборности Української Народної Республіки з 22-го січня 1918 і 1919 років. Цьогорічні святкування мали особливо урочистий характер з уваги на участь у них проф. Валентина Мороза.

Святкування підготовив Відділ УККА в Балтіморі під проводом інж. Богдана Саламахи і при співпраці діючих організацій. Проклямації Дня Української Незалежности підписали посадник Балтімору Доналд Шейфер та губернатор стейту Мериленд Гері Гюз, завдяки заходам англомовного секретаря Відділу УККА мґра Степана Басараба.

В неділю 20-го січня відбувся святочний бенкет в залі Дому Української Молоді. Після внесення прапорів відкрив його коротким вступним словом заступник голови Відділу УККА мґр Андрій Чорнодольський, який був майстром церемонії і вів цілу програму. Він підкреслив, що це Україна стала першою жертвою російського комуністичного імперіялізму. Коли б тоді Західній світ був готовий допомогти Україні, сьогодні не було б подій агресії СССР у Чехо-Словаччині (1968), Мадярщині (1956) і в Афганістані тепер. Завдання українців у діяспорі — ширити цю правду.

Американський гимн співала Марія Ясінська-Мурована, а український — всі присутні, при фортепіяновому супроводі Івана Дулика.

Тоді прибув на залю почесний гість проф. Валентин Мороз, якого всі присутні стоячи вшанували овацією. Від молоді привітав його Теодор Кузьмів, голова Осередку СУМА, а пластунка-новачка Ляриса Бендюк і юний сумівець Ромко Верний вручили йому квіти.

Після вступної молитви, яку провів о. Іван Дорнич, парох української католицької церкви св. Михаїла, мґр А. Чорнодольський представив гостей при головному столі: проф. В. Мороза, посадника Доналда Шейфера, інж. Б. Саламаху, о. І. Дорнича, Фреда Ізі — представника естонців, Балис Бразавскас з дружиною — від литовців та мґра С. Басараба.

З короткою промовою виступив посадник Балтімору Доналд Шейфер, який сказав, що американський народ тепер починає відчувати совєтську загрозу та що всі повинні дати підтримку президентові Картерові, а потім, заявивши, що він уважає честю бути гостем українців у цей святочний день не лише як посадник міста, але і як приятель українців, відчитав видану ним Проклямацію Дня Української Незалежности.

Короткі привіти виголосили: від естонців — Фред Ізі, від литовців — Балис Бразавскас, від сенатора Сарбейнса — Пітер Марудас і від Відділу УККА у Вашінґтоні мґр Теодор Царик.

Марія Ясінська-Мурована відспівала при фортепіяновому супроводі Івана Дулика дві пісні: „За Тебе, Україно", сл. В. Щурата, муз. С. Людкевича, і „І Ти воскреснеш, Україно", сл. В. Сосюри, муз. А. Рудницького.

Опісля мґр А. Чорнодольський попросив до слова проф. Валентина Мороза, згадавши, що з-поміж усіх творів, які продісталися у вільний світ, якраз твори Мороза мали вирішальний вплив на те, що українська молодь кинулася у вир праці в його і інших нескорених обороні.

Згадуючи про традиції Київської Держави князів Святослава, Володимира Великого і Ярослава Мудрого, Валентин Мороз сказав, що здійснювати українську державність всупереч усім супротивним силам — це даний від Бога обов'язок української нації. Українська державність, якої відновлення проголошено 22-го січня 1918 року, завжди буде в майбутності визначальною силою в центральній Европі. Україна є ключем для европейської рівноваги. Самостійність України була б кінцем московської імперії, тому шлях до неї дуже тернистий і твердий. Найбільшою перешкодою є відсутність єдности. Це наслідок довгих років бездержавности. Єдність — це бути собою, мати свою точку зору, але мати одне українське відчуття, відчуття основ українського фундаменту.

Якщо українське почуття буде єдиним, тоді різниця в думках, концепціях ніколи не приведе до сварки. Це риси державних націй, це секрет жидів, які зуміли пройти всі Вавилонські полони і залишитися собою. Вони розуміють, що нація — це кров, це тисячолітня спадковість. Можна бути різними в думках, але треба бути одним у почутті. Ми повинні мати одну українську духовість, одне почуття, але бути різними в думках і концепціях, бо це тільки збуджує духовість і надає силу для дальшого росту.

Свято Самостійности є доброю нагодою поміркувати над тим, як ми повинні далі вести свої справи та навчитися дивитися на все з точки зору національних інтересів.

Партії мусять бути і мусять бути суперечки між різними українськими політичними силами. Справа не в суперництві — а в культурі суперництва, в тому, щоб навчитися сваритися так, щоби не було сварки.

Український загал на чужині сильний і твердий. Його провід має унікальну силу в своїх руках, але, на жаль, цей скарб він часто топить у дріб'язках через відсутність державницької візії. Ми повинні нарешті перебороти цей недолік.

Тепер у світі відбувається загострення двох тенденцій: росте український рух до самостійности і разом з тим росте тенденція обмежити наш рух українством. Наші вороги мають нову тактику: вони охоче дають нам українство, щоб ми не хотіли України. Жодна чужа сила не хоче, щоб ми були монолітом. На Заході також є сили, навіть антикомуністичні, які хочуть, щоб ми виступали проти комунізму, але не проти російської імперії, — казав Валентин Мороз.

Нав'язуючи до останніх світових подій, сказав, що 80-ті роки будуть роками нового неспокою. У світлі назріваючих подій у світі, а зокрема в Україні, де скрізь будиться неспокійна стихія, ми повинні мати віру в український магнетизм, що переборе всі трудноші і різниці та з'єднає всіх українців в одну силу.

Такі свята, як сьогоднішнє, ми повинні відзначати прагненням до об'єднання. Ми повинні відзначати його об'єднанням під трьома великими знаками: святим Тризубом, синьо-жовтим прапором і великим соборним гаслом: Смерть імперії, свобода Україні — закінчив Мороз свою доповідь, яку численно зібрані присутні вислухали з великою увагою і нагородили вставанням та довготривалою овацією.

Опісля учень УМІ Роман Ніщук виконав на фортепіяні „Токкатіну Ґ-дур" В. Грудина і „Українську думку" В. Присовського. Пластун Петро Хархаліс деклямував поему Б. Лепкого: „І в мене був свій рідний край"...

На закінчення мистецької програми М. Ясінська-Мурована виконала „Радуйся, ниво", сл. Т. Шевченка, муз. А. Рудницького; „Любіть Україну", сл. в. Сосюри, муз. М. Фоменка, і як наддаток народну пісню „Вівці мої, вівці". При фортепіяні І. Дулик.

Під кінець вітали В. Мороза: інж. Б. Саламаха, Володимир Стельмах від ОУВФ, Андрій Чорний — від Дому Української Молоді, Теодор Кузьмів від О. СУМА, а Климентій Баб'як вручив перевиданий ним з нагоди відкриття пам'ятника Шевченкові у Вашінґтоні мініятюрний женевський Кобзар Т. Шевченка з 1878 року.

Співом „Не пора" закінчено цей успішний бенкет.

Після бенкету, що його приготували пані з ОЖОЧСУ під керівництвом голови Марії Стельмах, відбулася ще зустріч громадянства з Валентином Морозом.

Перед бенкетом Валентин Мороз мав інтерв'ю на телевізії, яке передано двічі на каналі 13.

К.Б.

„ДОПОМОЖІТЬ..."

(Закінчення зі стор. 1)

У Дніпропетровській психушці Миколу Плахотнюка помістили в 12-те відділення, яким завідувала Елла Петрівна Каменецька (вона ж і його лікуючий лікар). Вона кликала Миколу Григоровича на бесіди щодня. Усі її питання стосувалися справи, яку раніше безуспішно вели слідчі: „Кому ти давав те або те?", „де взяв те або те?", „хто редаґував „Український вісник?", „де й коли познайомився з таким-то?" Оскільки слідчі успіхи Елли Петрівни були такі самі, як і київських кадебістів, її перші оптимістичні обіцянки стосовно дальшої долі Миколи Григоровича втрачали світлі тони після кожної бесіди. Спершу було: „Ми в нього психопатії не бачимо, через кілька комісій піде додому" — так говорилося рідні. Одночасно „пацієнтові": „Не думай уйти отсюда раньше трёх лет". Пізніше вже звучало так: „Мені важко сказати щось про виписку, бо виписка вашого брата не від нас залежить" (так говорилося сестрі в лютому 1973 року). Інший „лікуючий" лікар Ірина Спиридонівна Черткова вважала, що Плахотнюк хворий. Це вона говорила один час: „Плахотнюк почуває себе краще, перестав читати". (Насправді було так: Черткова призначила Плахотнюкові ін'єкції тізерцину, які Плахотнюк погано сприймає, тому й перестав читати; коли Микола попросив її відмінити ін'єкції, вона відповіла: „Мене сваритимуть, що я Вас не лікую"). На всі питання примусово лікованих лікарі відповідали своєрідно: „Чому мене перевели до іншого відділення?" — „Вказівка згори". „Чому не дали побачення?" — „Так вирішило начальство". „Але ж ви — зав. відділенням!" — Ну, то й що? Подзвонили, а я не можу не послухати.

Всесильні дзвінки з КДБ командують психушкою: лікувати; перевести до „надзорки"; побачення не давати; перевезти до Ташкенту; ніякої виписки (перед медкомісією).

Хто ж головний „психіятр?" Андропов?

Від 7-го грудня 72 до 5-го лютого 73 року пробувши в 11 відділенні (туберкульозному) під начальом Черткової, Плахотнюк був знову переведений до відділення Каменецької, а звідти — 20-го липня 73 року — до „надзорки" (зав. відділенням Ніна Миколаївна Бачковська, лікувальний лікар Любов Олексіївна Любарська), де перебував до 17-го жовтня 73 року. Це 9-те відділення лікарні. Тут Плахотнюкові давали великими дозами поренолон і сонапакс, від чого двічі наставав шок. Після шоку нейролептики давали, як і раніше, але вже у вигляді глюкози і кардіаміну. І це в той час, коли під настрій лікар говорила Плахотнюкові: „Ти такий хворий, як я балерина". Бачковська питала: „Хто такий Іван Сокульський? Коли з ним познайомились?" — А не дістаючи відповіді на свої нелікарські питання, погрожувала: „Поки ви на ці питання не відповідатимете правди, про виписку і не думайте". Те саме повторила 18-го червня 75 року начальник мед. частини Валентина Іванівна Каткова: „Вас випишуть тоді, коли ви будете з нами відверті. Покищо ви далеко не відверті".

Коли ці лікарі-слідчі не знайшли з Плахотнюком спільної мови, його знов кинули до Каменецької. Та, відмінивши „ліки", знов запропонувала написати все, що він приховав від слідства. „Напишеш — і я твою виписку пущу іншими каналами. Усіх цікавить „Український вісник", його архіви, хто редаґував. Напиши, дурнику, — і поїдеш додому. Вони всі на волі — і Стефанія Франко (Каменецька переплутала ім'я Зіновії Франко) і Дзюба".

Наприкінці березня 1974 року в божевільню до Плахотнюка приїхали з Київського КДБ — знову запропонували написати все „начистоту". Мовляв, ваша доля у ваших руках. І лікарі й кадебісти знають, прекрасно знають, що психічне здоров'я Плахотнюка не викликає сумніву, тільки треба написати всю правду про слідчі моменти — і тоді буде все — і квартира і робота, тільки треба до всього засудити своє минуле.

Від 20-го серпня 74 до 20-го серпня 76 року Микола Плахотнюк у відділенні 18 (зав. і лікувальний лікар Слісаренко Нелла Іванівна). 20-го серпня 1976 року, коли Плахотнюка готували на етап до Казані, лікар Багдашкіна заявила, що його, мовляв, відправлять до Харкова на дообстеження і випустять додому. Мета переведення до Казані була єдина: роззосередити осіб, яких утримують у психушках з політичних мотивів. Тоді ж багатьох відправили до Черняховська, Алма-Ати, Ташкента, Сичовки, бо Л. Плющ, очевидно, вивів на світ практику дніпропетровських психлікарів і жертв їхнього „лікування". Ці жертви треба було поховати якнайдалі. А були ж серед „пацієнтів" люди з великим психтерміном — Олександр Полежаєв — понад шість років; Віталій Григорович Ощенков — понад п'ять років, хоча його стаття вичерпувалася трьома роками; Анатолій Лупиніс — понад п'ять років; Л. Кравчук — 4.5 роки. Чимало людей пробули в психушці по вісім років і більше.

Казанська психлікарня видалася Плахотнюкові „раєм" порівняно з Дніпропетровською. Є всі підстави вважати, що переведення Плахотнюка до Казані здійснювали КДБ-судові сили. Це бувало і в інших випадках. Коли 6-го і 8-го квітня 1976 року медкомісія в складі головного психіятра Міністерства охорони здоров'я СРСР Рибкіна Петра Михайловича, головного лікаря медичної служби Міністерства охорони здоров'я УРСР Ващенка Івана Аввакумовича, завідувача катедрою психіятрії Дніпропетровського медінституту професора Блохіної Вікторії Петрівни, начальника медичної служби Дніпропетровської психлікарні Каткової В.Я. винесла рішення відправити Плахотнюка на повторну експертизу до Інституту Сербського з метою змінити діягнозу, суд, на який нікого з родини допущено не було, відмовив у переекспертизі.

2-го червня 1977 року медична комісія інституту Сербського (проф. Шостакович, учені Ландау, Доброгаєвська) поставили питання про переведення М. Плахотнюка з лікарні спеціяльного типу до лікарні загального типу, Київський обласний суд відмовив знову. На цей суд, який відбувся 8-го серпня 1977 року, вперше було допущено родичів Плахотнюка. Суддя Дишель, відомий судовий кат, цинічно заявив: „Побачимо, яка буде реакція на невиписку". На цьому суді виступала лікар Волкова Ольга Іванівна, захищаючи Плахотнюка, проте останнє слово в психіятрії знову сказали Дишель і КДБ.

15-го грудня 1977 року знову було проведено експертизу в Інституті Сербського. Комісія на чолі з Шостаковичем вирішила виписати на загальних підставах, тобто повністю відмінивши примусове лікування. Суд відбувся 20-го лютого 1978 року. На суд прибув головний лікар Казанської спецлікарні Валітов Равель Олегович, але суд знову відмовив виписати його, замінивши лікарню спеціяльного типу на загальну Суд таки й скерував Плахотнюка до Черкаської области, в психлікарню УІ. Тоді родичі звернулися до Верховного суду УРСР з проханням відмінити примусове лікування. Адвокат всіляко відмовляв не робити цього, а суддя Дишель до всього ще й ображав Миколиних родичів. Касаційне рішення не внесло жодних змін і цього разу.

Усе це треба пережити: 15-го грудня 1977 року комісія вирішила виписати Плахотнюка просто додому, а 20-го липня 1978 року почався етап до міста Сміли Черкаської области, куди його привезли 8-го серпня. Комісія Черкаської обласної психлікарні в складі Дерев'янченка Петра Григоровича, Козаря Вадима Берковича і Баса Петра Івановича в своєму рішенні від 5-го березня 1979 року визначила: виписати на лікування на загальних підставах. Проте Київський обласний суд знову відповів відмовою (6-го липня 1979 року).

Ще навесні 1977 року Казанський народний суд Радянського району задовольнив прохання Миколиного брата Івана і призначив його опікуном. Але київські комбінатори з КДБ, організувавши опікунові безмістовне ходження в різні інстанції, нарешті заявили, що рішення Казанського суду для них недійсне, бо це зовсім інша республіка (!).

Родичі Плахотнюка не раз зверталися до різних інстанцій з проханням звільнити Миколу від так званого лікування. Так брат Іван звертався взимку 1976 року до головного психіятра МОЗ СРСР Рибкіна П.М., до головного лікаря МОЗ УРСР Ващенка І.А., до Президії ХХУ з'їзду КПРС. Рибкін відповів так: „Виписка вашого брата залежить від суду, який скерував на примусове лікування". Інші — не відповіли. 23-го лютого 1979 року брати Іван і Василь та сестра Анна зверталися з касаційною скаргою до Верховного Суду. В липні 1979 року вони ж надіслали звернення до Верховного суду. В жовтні 1979 року Миколина сестра Анна Григорівна Бондаренко надіслала своє звернення до Президії Академії Медичних наук СРСР, академікові Морозову (Інститут Сербського), до Всесоюзного Товариства невропатологів і психіятрів, до тележурналу „Человек и закон". І в усіх випадках відповідь була неґативною.

Отже за минулі роки Микола пережив вісім судів (13-го листопада 1972 року суд призначив примусове лікування; навесні 1974 року — відмовили в новій експертизі; влітку 1976 року — направлення до Казані; 8-го серпня 1977 року — відмова виписати; 20-го лютого 1978 року — відмова виписати; 6-го квітня 1978 року — Верховний суд УРСР схвалив рішення обласного суду; 6-го лютого 1979 року — відмова виписати на загальних підставах; 2-го серпня 1979 року Верховний суд УРСР схвалив рішення обласного суду).

Чи під силу все це одній людині — витерпіти багаторічні знущання, „лікування", умовляння, оточення — і лишитися самим собою?

Українська Гельсінкська група звертається до всіх людей доброї волі, до Міжнародної Асоціяції Психіятрів, до громадських організацій і урядів країн світу з проханням: допоможіть врятувати життя Миколи Плахотнюка. Ситуація нині така, що кожного дня можна чекати непоправного. З усіх українських політв'язнів, репресованих у 1972 році, важко назвати іншу людину, чия доля була б настільки тяжка, як доля, що судилася Миколі Григоровичу. Можливо, тільки Зіновій Антонюк, Іван Світличний та Ірина Сеник ходять на тих самих колах дантівського пекла, перебувають так само близько від фізичного винищення.

Ми віримо, що людська солідарність усіх добрих людей світу допоможе вирвати цих мучеників з мертвотних лабет тутешніх виправників.

Підписали:

Горбаль Микола, Красівський Зиновій, Малинкович Володимир, Мешко Оксана, Розумний Петро, Сокульський Іван, Строката Ніна, Стус Василь, Чорновіл Вячеслав, Шабатура Стефанія.

Примітка Закордонного Представництва УГГ: В тексті, можливо, помилково, замість Міністерства охорони здоров'я сказано: „МВС" (Міністерство внутрішніх справ). Крім того, кілька місць нерозбірливі. (Цей матеріял друкується без жадних стилістичних змін. Ред.).

ВИЯСНЕННЯ

Не зважаючи на те, що пройшов вже майже рік часу від УІІІ Крайового З'їзду Товариства за Патріярхат УКПЦеркви, який, як відомо відбувся в березні 1979 р. в Ню Йорку, я ще й досі зустрічаюся із заввагами відносно переведеної контролі майна і діловодства Товариства, а зглядно неправдивого ствердження в інформації п. Микола Ґаліва, опублікованої у „Свободі" з 10-го квітня 1979 р. у якій говориться, що „у відсутності хворого голови Контрольної комісії мґра Мирослава Субтельного, звіт склав п. Роман Крупка і, що К.К. переглянула тільки касу Товариства.

Як секретар Контрольної комісії заявляю, що: Контрольна комісія в повному складі зробила ґрунтовну перевірку, Видавництва й Адміністрації журналу „За патріярхат" у Філядельфії в дні 27-го березня 1979 року, як рівнож переглянула касову книгу та документи Головної Управи, які я привіз зі собою з Ню Йорку та узгіднила деякі спірні точки з контролею, яку на прохання голови К.К. перепровадив Роман Крупка в Ню Йорку в дні 23-го березня 1979 р.

Звіт К.К. підписали усі члени К.К. на З'їзді в Ню Йорку. Не підписав тільки голова мґр М. Субтельний, який через хворобу не був присутній на З'їзді.

У висліді К.К. подала свої завваги, пропозиції та побажання конечних доповнень для книговедення, щоб на будуче краще і ясніше віддзеркалювало б не тільки фінанси, але цілість майна Товариства. Цей підписаний звіт членами К.К. по відчитанню його на З'їзді передано Президії З'їзду.

Роман Крупка
Озон Парк. Н.Й.

В'ЄТНАМЦІ ТАКОЖ МАЮТЬ ХЕМІЧНУ ЗБРОЮ

Ганой. — Великі кількості совєтських хемічно-воєнних матеріялів, включно з отруйними газами, розміщені з боку В'єтнаму на кордоні з Китаєм для застосування у війні, якщо така почнеться на тому дуже напруженому кордоні, — подає журнал „Ю. С. Нюз енд Ворлд Ріпорт" з 10-го березня, покликаючись на повідомлення з певних азійських розвідчих установ, і додає, що за твердженням ляоських втікачів такі отруйні гази вже були вжиті В'єтнамом проти повстань деяких племен.

Зимова хроніка пластової станиці Вашінґтон

Під час „Вечора Симоненка" вид на залю. Зліва з гітарою пл. сен. Ф. Старух.

(Світлив ст. пл. П. Фединський)

На „Вечорі молодих талантів" панство Святослав і Ніна Караванські, біля них пл. сен. Ольга Масник і пл. сен. Марта Яросевич.

Загальні Збори Станиці

В п'ятницю 16-го листопада 1979 року в домі св. Софії відбулися загальні збори вашінґтонської Станиці . Зборами проводила президія в складі: пл. сен. Василь Лев — голова, пл. сен. Марта Терлецька і пл. сен. Евген Яросевич - писарі. Звіти уступаючого проводу Станиці були заздалегідь видруковані та роздані членам зборів.

В дискусії над звітами пл. сен. Мирослав Раковський запропонував висловити признання уступаючому станичному пл. сен. Орестові Гаврилюкові за розбудову і широку діяльність Станиці, що й було одноголосно прийняте присутніми.

Пл. сен. Орест Гаврилюк передав від КПС відзначення 14-ом пл. сеніорам та грамоти вдячности трьом членам Пластприяту.

З черги на внесок Станичної Ради уділено абсолюторію Станичній Старшині. Опісля пл. сен. Микола Ставничий як голова Номінаційної комісії представив зборам слідуючу листу кандидатів до нової Станичної Старшини, яку присутні прийняли без змін: станичний — пл. сен. Іван Сось; заст. станичного — пл. сен. Оксана Лев; проток. писар — пл. сен. Олександер Громоцький; реф. фінансів — пл. сен. Нестор Базарко; кошова — пл. сен. Квітка Пащин; кошовий — пл. сен. Модест Захарченко. До Станичної Ради обрано: пл. сен. Василя Лева на голову, а ст. пл. Марту Кічоровську і пл. сен. Михайла Ковалиська на членів.

До складу нової Станичної Старшини входять ще з уряду: провідниця ОП УПС — пл. сен. Ольга Козак; провідниця ОП УСП — ст. пл. Катя Сокіл; голова Пластприяту — Валентин Забіяка; а з кооптації: кореcп. писар — ст. пл. Софія Наконечна; референт вишколу — пл. сен. Мирослав Раковський; референт господарки — Богдан Шипилявий; реф. пл. видань — пл. сен. Дарія Мелех; референт преси — пл. сен. Леся Раковська; референт спорту — ст. пл. Оленка Добчанська.

Вечір казок

Перший новацький „Вечір Казок" відбувся в нашій Станиці 6-го грудня 1979 р. Його підготовило 52-ге гніздо новачок „Степові комашки" при співучасті 47-го гнізда новаків „Карпатські звірята". Сестричка гніздова Христя Шипилява при допомозі соняшного зайчика перевела присутніх в країну казок.

Соняшний зайчик запровадив всіх у гай барвистих квітів. Там літали „Три метелики" з квітки на квітку, шукаючи охорони від дощу. Гарне враження зробив наш наймолодший рій „Зозульки" під проводом сестрички Марти Перейми.

Сестри Ксеня і Марічка Круль талановито виконали пісню з рухами „Два півники".

На зміну дівчатам рій „Лисики" виступив з казкою-інсценізацією „Добре діло зайчика". Ходить зайчик, шукаючи собі хатини, але всі звірятка відмовляють йому. Знайшовши притулок, зайчик разом з білкою засинають під деревом Решта звірят жалують, що не прийняли зайчика, та йдуть його шукати. Знаходять з білкою і беруть їх до своєї хатки.

Щоб збудити соняшного зайчика, всі бадьоро заспівали пісню „Один великий палець". З переляку соняшний зайчик утік у город „Дідової дочки та бабиної дочки". Там він пізнав доброту дідової дочки та злобу бабиної. Гарні декорації доповнили ефект цієї сценки, яку відіграв найстарший рій „Гусенички" під проводом сестрички Христі Зинюк.

Піснею „Ў горах Карпатах" ми перейшли до наступної країни казки. Там соняшний зайчик сховався від морозяних вітрів. Ішов дід лісом і загубив „Рукавичку". Новачки роя „Мурашки" під проводом сестрички Марти Ясінської одна за одною влазили в ту рукавичку, щоб загрітися. Найбільшою атракцією був песик Поко, який дуже вдало відіграв свою ролю.

Рій новаків „Ведмедики", з своїм братчиком Марком Коропецьким, запросили всіх до інсценізації „Ріпки". Сонечко стало заходити й, на превеликий жаль усіх, соняшний зайчик зник! „Вечір Казок" закрився новацькою молитвою, іскрою та піснею „Ніч вже йде".

Христя Зинюк, Марта Ясінська

Вечір Симоненка

Літературний вечір для вшанування пам'яти Василя Симоненка відбувся 8-го грудня 1979 р. у домі Святої Софії у Вашінґтоні. Вечір був зорганізований місцевою Філією УКУ та Осередком Праці старшого пластунства. Цікаво, як різниці між ґенераціями затерлися в співпраці над програмою, бо й сама постать Симоненка нас лучила: тих, які є в тому віці, в якому помер Симоненко, з тими які були б ровесниками його, якщо б він жив, як також і з тими, для яких він міг би бути сином і втіленням їхнього світогляду.

Вечір відкрив „господар дому" ст. пл. Петро Фединський. Пл. сен. Філько Старух грою на гітарі заохочує до спільного співу пісень до слів Симоненка та впроваджує нас у відповідний настрій. Головна частина програми — це доповідь проф. Петра Одарченка про творчість Василя Симоненка, яку ілюструють 12 старших пластунок і пластунів читанням його поезій. Доповідь і читання чіткіше зарисовують постать Симоненка-поета. Кінцева точка запізнає нас з Симоненком-прозаїком. До цього редактор Микола Француженко вибирає нарис „Весілля Опанаса Крокви", образ шляхетности людської душі. Вибір і читання — чудові й, без пересади кажучи, незабутні.

Після програми гості оглядали виставку видань і публікацій творів Симоненка, зібраних Петром Фединським. На кінець — буфет приготований старшими пластунками.

Марта Кічоровська

Вечір Молодих Талантів

Вашінґтонське городище „Перші Стежі" влаштувало в неділю 16-го грудня 1979 р. цікаву імпрезу з метою зібрання фондів на перевидання книжки „Велика Гра" д-ра Юрія Старосольського.

„Мистецький Вечір молодих талантів" відбувся в домі пластунів сеніорів Олі та Ігоря Масників. Серед присутніх був сам Начальний Пластун з родиною та Ніна Строката й Святослав Караванські. Пл. сен. Ігор Масник привітав недавноприбулих з України дорогих гостей, після чого пл. сен. Терешка Бень відкрила програму вечора. Ст. пл. Марта Кічоровська вдумливо представила вплив „Великої Гри" на третє вже пластове покоління.

В концертовій частині програми піяністки ст. пл. Ляриса Крупа відіграла з подругою Тонбі Ен Лутрінґер три композиції для фортепіяну й флейти: „Берцес" і „Сіцілієн" — Ґабрієля Форе та „Сонату в С-дур" — Моцарта. Твори були вміло підібрані до камерного стилю вечора й ефективно виконані.

З черги рецитаторка ст. пл. Марта Зелик віддекляму вала вірші пера д-р Юрія Старосольського: „Посейдон з львівського Ринку", зворушливе „Мамина могилка в Казахстані" та віршований переклад Кіплінґа „Якщо".

Опісля Ляриса Крупа повернулася солісткою в технічно-трудних „Симфонічних етюдах" Шумана.

На прохання присутніх Ніна Караванська поділилася першими враженнями з свого побуту серед українців вільного світу, а Святослав Караванський прочитав свої два вірші, відмінні тоном й стилем, які могли дати слухачам лиш посмак многогранної творчости цього талановитого письменника й поета. Бажалося б побачити внедовзі його твори — друком.

При каві й гутірці закінчилася ця вдала імпреза, яка звела разом три покоління у спільнім замилуванні до музики й мистецького слова.

Леся Раковська

Ювілей української книжки в Канаді; Вінніпеґ відмічує 75-річчя

Заходами Української Вільної Академії Наук (УВАН), в рамках Українського Тижня у Вінніпеґу, відбулася сесія УВАН, присвячена 75-річчю друку української книжки в Канаді. Доповідь з цієї нагоди виголосив д-р Михайло Марунчак, вступне слово сказав проф. Я. Розумний, президент УВАН. Він теж відкрив виставку українських перводруків у Канаді та вибраних видань, які появились у Канаді впродовж 75-річчя.

Сесія і відкриття виставки відбулось у залі Головної Міської бібліотеки у вечірніх годинах 28-го січня. Хоча мороз у тому часі був великою перешкодою в цій імпрезі (понад 30 Цельсія), однак, шанувальники книжки дописали.

Аналізу друку української книжки в Канаді зробив д-р М. Марунчак, нав'язуючи 75-літній ювілей цієї книжки до первопочатків у 1904 році, коли то у Вінніпеґу появилося п'ять книжкових друків; одне релігійне видання „Християнський катехизм", одне видання наукове (антидатоване 1905) — підручник англійської мови так званий „Рутенієн — Інґліш ґлоссарі", та три політичні брошури, які видали політичні партії Канади — Ліберальна і Консервативна, які змагали здобути українські голоси у федеральних виборах у тому ж році.

З того часу по кінець 1979 року появилось у Канаді понад чотири тисячі книжкових назв. На піонерську добу, — говорив доповідач, — припадає коло тисячі назв. Стільки саме між війнами. Значно піднеслася книжкова продукція після Другої світової війни, яка своєю чисельністю перевищує дві попередні доби.

Вінніпеґ довго домінував у продукції української книжки в Канаді. Вправді вже в піонерській добі були спроби організувати видавництва в Торонті, Едмонтоні й Монтреалі та в інших осередках, але мимо цього Вінніпеґ вів перед ще й у другій добі між війнами. В третій добі, цебто по Другій світовій війні, Торонто сягає по пальму першенства.

Різниця між першою добою, а третьою повоєнною є в тому, що в піонерській добі був читач, але бракувало друкарень, друкарів і книжки. Зараз друкарні вивіновані найкращою технікою, є автори і книжки, але значно менше читачів української книжки, як це було в двох перших добах. Англомовна книжка ступнево витискає україномовну.

Окрему увагу присвятив д-р Марунчак виданням, які друкував Франко Доячек, що домінував у продукції української книжки в піонерській добі. До 1920 року він видав більше, ніж усі інші українські видавництва в Канаді в тому часі.

Д-р М. Марунчак вказав теж на брак точних бібліографічних реєстрів україніки канадіяни. Зокрема вимагає стислішого дослідження доба між війнами. По війні появлялась впродовж 20 років серія УВАН „Україніка Канадіяна", але й вона не обхоплювала в ста відсотках поточної книжкової продукції, бо не всі видавництва та автори надсилають свої видання до реєстрування. Щоб цьому зарадити, — говорив доповідач, треба щоб був один національний книжковий центр, визнаний усіма, де реєструвалися б усі поточні видання україніки канадіяни. Він мав би теж за завдання зайнятися консервацією українських стародруків.

Свою доповідь д-р Марунчак ілюстрував низкою видань, які були виложені на простірних столах. Він також з'ясував велику ролю українських учителів у організуванні продукції української книжки та в її поширенні. Навіть в новітній добі низка учителів є авторами історичних монографій, мемуаристики та шкільних підручників. Тут були названі такі імена, як Григорій Пінюта, Василь Т. Склепович, Дмитро Прокоп, Іван Коляска, Борислав Білаш та інші.

Приявні влаштували справжню овацію, коли довідались, що на залі присутній один з найстарших учителів піонерської доби Петро Гуменюк та автор англомовної праці „Гардшіпс енд Проґрес оф Юкренієн Пайонірс".

Ще більше ентузіязму вніс учитель та довголітній інспектор шкіл емерит Михайло Іванчук, коли представив піонера П. Гуменюка, як свого першого учителя. Михайло Іванчук видав декілька своїх книжок українською та англійською мовами, як „Історія поселення в Ґімлі", „Вайта", а Вінніпеґський університет наділив його почесним титулом доктора.

Атракцією вечора було теж представлення учительки піонерки Марії Корецької, яка з початком нашого століття (1903-1905) була однією з перших учениць першої „Рідної Школи" у Вінніпеґу.

Після доповіді та присвяти виставки учительському станові за вклад й розбудову української книжки в Канаді відбулася довша виміна думок присутніх над поширенням, збереженням та продукцією цієї книжки в Канаді.

М. Г-ор

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ УНСоюзу!

У СВІТЛУ ПАМ'ЯТЬ

Вшановуючи світлу пам'ять померлих дорогих осіб, на українські студії в Гарвардському університеті пожертвували:

Любомира і Михайло Пежанські — 500 дол., в пам'ять бл. п. інж. Романа й Іванки Білинських.

З волі й в пам'ять покійного Михайла Вплоха — 500 дол.

Леся і Роман Луцькі — 200 дол., Ольга і Ярослав Дужі — 25 дол., замість квітів на могилу бл. п. Данила Пісецького.

Роман Завицький — 200 дол., в пам'ять бл. п. Володимира і Марії Мельників й бл. п. Атанасія і Ярослави Кобринів.

Люба Данило і Андрій Данило — 200 дол., в пам'ять і в сьому річницю смерти мужа й брата бл. п. Василя Данила.

Приятелі та співпрацівники бл. п. інж. Юрія Кутового — 165 дол., замість квітів на Його могилу.

Д-р Леонід і Оксана Мостовичі, д-р Роман Лисяк, д-р Ілля Мула — по 100 дол., д-р Микола Бараболяк — 50 дол., замість квітів на могилу бл. п. проф. д-ра Юрія Фединського.

Д-р Ірена Гребеняк — 100 дол., в пам-ять батька бл. п. Івана Гребеняка та брата бл. п. Романа Гребеняка.

Д-р Євген і Неоніля Стецькови — 100 дол., замість квітів на могилу бл. п. Катерини Шипилявої.

Олена Кос — 100 дол., в річницю смерти мужа, батька й дідуся, бл. п. інж. Романа Коса.

Христина й Андрій Сало — 100 дол., в пам'ять єдиної дочки бл. п. Марії Теодорович.

Друзі Марії Холєвчук — 100 дол., замість квітів на могилу її матері бл. п. Розалії Столярської.

Роман і Люба Домбчевські — 100 дол., в пам'ять батьків бл. п. о. Кипріяна і Марії Домбчевських та Радника Суду Івана і Юлії Белеїв.

Роман Круп'як і Ярослав Круп'як — по 50 дол., в пам'ять мами бл. п. Стефанії Круп'як.

Богдан і Оксана Федоровичі — 50 дол., в пам'ять бл. п. д-ра Івана Подюка.

Д-р Р. Йосиф і Таня М. Д'Авіньон — 50 дол., замість квітів на свіжі могили тіток, бл. п. Галі Залевської та бл. п. Юлії Медвідь.

Д-р Богдан і Орися Панасюки з Христиною — 50 дол., замість квітів на свіжу могилу сл. п. Ірени Феденишин.

Омелян і Емілія Плешкевичі — 50 дол., замість квітів на могилу бл. п. Олександри Сенюти.

Ольга Осецька і Василь Каліцінський — 50 дол., замість квітів на могилу бл. п. Анни Андрушин.

Лідія Одежинська — 50 дол., в пам'ять батьків бл. п. Андрія і Анастазії Рубчаків і брата бл. п. Михайла Рубчака.

Д-р Микола й Ірена Гнатчуки, д-р Тарас і Меліта Гнатчуки, Всеволод і Христя Гнатчуки — по 50 дол., замість квітів на могилу д-ра Ростислава Василишина.

Ольга і Ярослав Ромахи — 50 дол., замість квітів на могили, бл. п. інж. Володимира Несторовича, бл. п. Марії зі Щербанюків Щур і бл. п. Івана Поритка.

Українсько-Американський Клюб в Гюстоні, Тексас — 25 дол., в пам'ять бл. п. Марії Ковалевської.

Ярослав і Ольга Дужі — 25 дол., в пам'ять бл. п. Фльоренс Р. Смоусе.

Степан Сідлярчук — по 25 дол., замість квітів на могили бл. п. д-ра Івана Подюка і бл. п. інж. Володимира Флюнта.

Андрій Чепига — 25 дол., замість квітів на могилу бл. п. інж. Володимира Флюнта.

Д-р Петро і Софія Ґулік — 25 дол., в пам'ять бл. п. Марії Кочірки.

Емануїл і Анна Притули — 25 дол., замість квітів на могилу бл. п. Данила Пісецького.

Едвард і Марія Козаки, Всеволод Гнатчук і Лада Прокоп — по 20 дол., в пам'ять бл. п. мґр-а Ярослава Тарнавського.

Мотря Бенсон — 20 дол., в пам'ять тітки бл. п. Ірини Шоґ.

Ярослав і Ольга Дужі — 15 дол., замість квітів на могилу бл. п. Іванки Манастирської та — 10 дол., в пам'ять бл. п. Володимира Несторович.

Дякуючи Жертводавцям за пожертви, линемо до Господа з молитовним проханням, щоб дарив померлих вічним спокоєм і радістю.

ГОЛОВНА ЕКЗЕКУТИВА ФКУ

На прощання моєму Братові-Поетові

Ще один відійшов від нас! Цього разу так раптово, так неймовірно, що ми, родина й друзі, ще й досі не можемо повірити, що вже його нема. 21-го грудня 1979 року в Торонті загинув ній двоюрідний брат, поет Борис Олександрів-Грибінський. Він повертався з роботи й збирався сідати в своє авто, коли на нього наскочив п'яний водій і забив на місці. Так обірвалось життя, праця, творчі задуми, мрії... Як просто й жорстоко!

Проминули, як у тумані, парастас і панахида... Серед квітів лежав він із спокійним, навіть усміхненим лицем, а навколо нього плакали рідни й друзі, що зблизька й здалека прибули з ним попрощатися. Прощалися — й не відпустили б його, якби могли втримати. Але закон життя й смерти сильніші від нас. Він відійшов від нас у загадковий інший світ, залишивши в наших серцях біль і тугу.

Загинув Борис Олександрів. Він був поет. Він був мій брат. Він був поет і мій брат. В Америці, з-англійська, він вважається моїм кузеном, але це справді не так. Рідного брата я не мала, і ним став мені з дитинства Борис. Він називав мене завжди сестрою, а я його — братом. А ще нас із дитячих літ з'єднала поезія. Він жив у Ружині, а я в Києві, і роками між нами йшло надхненне листування, часто віршами. Пізніше, на еміґрації, до нашого листування приєднався Ігор Качуровський, і в трикутнику Канада-Арґентина-ЗСА літали епіґрами, пародії й сатири на всіх і все, включаючи й нас трьох. Це листування не раз рятувало нас в тяжкі, невідрадні моменти.

І не вб'є тяжка, невдячна
праця
Вдачі легкокрилої поета"

— писала я в вірші, присвяченому Братові. А він тоді тяжко працював за які 28 долярів на тиждень. Але які зате вірші писав! З Торонта до Чікаґо понад 600 миль, але для нас, поетів, це була невелика віддаль. І авто, і поїзд, і літак, і мрії транспортували нас, і зустрічі були чудові, свіжі.

Борис одружився, я теж. Стало нас четверо, а потім народились діти, стали підростати. Хоч і не одразу й не дуже легко, ми досягали добробуту й почувались матеріяльно задоволеними. Борис отримав університетський диплом і посаду директора системи бібліотек в передмістях Торонта. Творчі успіхи й мила товариська вдача здобули йому любов і повагу в українськім і американськім суспільстві.

Підросли сини. Один закінчує університет, другий на першім курсі. Придбали вже свій будинок, а на подвір'ї красуються квіти, що їх Борис любив плекати. Дружина Світлана, звільнивши трохи часу, як діти підросли, енерґійно взялася теж за перо. Здається, тільки б жити й радіти!

Але Борис — поет туги — сумував. Він тужив за сонцем. Та хіба ж у Канаді нема сонця? Ні, Борис тужив за сонцем України, за тим самим сонцем, за котрим ми всі, часом лиш підсвідомо, тужимо, за чим наше серце щемить навіть у щасливі часи. І він цю тугу так гарно висловлював за свіх нас своїми віршами...

Тому то його вірші такі сумні, болючі. Це — патріотизм, болючий, схований у глибині серця. Він міг і не називати Україну по імені, звертаючись до неї тільки так:

„Далека ти, овіяна
грозою..."

Ніжну синівську любов до Вітчизни й до своєї матері й двох сестер, що живуть в Україні, може відчути той, хто поринає в глибину поезії, а не лише споглядає поверхню. Бо наш поет ненавидів пустопорожні грімкі фрази, якими сповнені часто так звані „патріотичні" твори.

Борис любив людину, ставився до ближніх доброзичливо, вирозуміло. Коли йому було сумно, він часом вдавався до гумору — незлостивого, легкого й трохи повитого сумом. А його ліричні вірші часто мали іронічний усміх. І це був його своєрідний стиль, його творча марка, притаманна тільки йому одному.

У своїм серці Борис Олександрів — як і Борис Грибінський — зберіг найкращі риси дитини: правдивість, одвертість, ідеалізм. І твори свої він писав „не для дітей, але й не для занадто дорослих" — цебто, для таких, що зберегли в серці дитячу невинність і безпосередність.

„В щасті чи горі — в собі не принижуй людину", — дає він свій заповіт синам — і всім нам. Це був його девіз.

Так, ми втратили його. Але втратили не цілком. Поет має дар — говорити до нас і по смерті — своїми поезіями. І хто з ним хоче говорити — хай розкриє збірку його поезій. А я з ним прощаюся останніми словами свого роману, що тепер друкується — і мені так шкода, що радощів з появи цього твору я не можу поділити з Братом...

Слова,
слова,
слова...
Сила їх вічно жива!

Ганна Черінь

Спомин про поета Бориса Олександрова

Воєнна стихія викинула нас далеко поза межі рідної землі. По тяжких і прикрих переживаннях, повних небезпеки, опинилась я на відносно спокійній „оазі" в переселенчому таборі для бездержавних скитальців у Зальцбурзі, Австрія. Там я пізнала багато різних людей з різних теренів України, між ними родину поета Бориса Олександрова. Батько його був завжди усміхнений, погідний, веселий, а Борис був маломовний, задуманий, скупчений у собі.

Мариво репатріяції висіло над нами, як Дамоклів меч, і з цього часу настрій поета найкраще характеризує його вірш, що частину його пригадую: „...небезпеку душа моя чує, я на краю безодні стою, а безодня шумить та вирує..."

В таборі жили два білоруські поети, Алєсь Салавєй і Уладзімер Дудзіцкі, що з ними Борис дружив і згадку про них вмістив у своїй збірці поезій „Туга за сонцем". Вірш Салавєя написаний білоруською мовою, присвячений Україні, переклав Борис Олександрів на українську мову. Починається він так:

„Україна — безкраї пшениці, блакить неба й могутність Дніпра,
Невичерпних джерел скарбниця, ти моєї Білорусі сестра..."

На день хрещення Салавєєвого сина Борис написав чудового вірша, присвяченого новонародженій дитині.

Коли в таборі було оголошено про літературний вечір поетів Бориса Олександрова і Скорупського, на цьому вечорі я була захоплена лірикою, багатством поетичних порівнянь, талантом Бориса. Чудовий його вірш, присвячений вірному другові людини—коневі, поет написав мені власноручно з присвятою: „на пам'ять".

Вірш цей я зберегла до сьогодні як незрівняний спогад про незабутній літературний вечір поета, який умів своєю поезією чарувати багато-багато сердець.

Стефанія Левченко

УКРАЇНСЬКА СВІТЛИЧКА ДОПОМАГАЄ БАТЬКАМ ВИХОВУВАТИ ДІТЕЙ.

Золотий ювілей подружжя Василя і Катерини Іванишин

Василь і Катерина Іванишин

Василь і Катерина Іванишин відсвяткували золотий ювілей у неділю 10-го лютого. Свято розпочалося Божественною Літургією в намірені ювілятів, що її відслужив о.монс. Степан Сулик, пастор української католицької церкви Успення Пресвятої Богородиці в Перт Амбої, Н. Дж., при співі церковного хору під керівництвом проф. Романа Левицького. У церкві отець-парох уділив ювілятам благословення, бажаючи їм щастя й кріпкого здоров'я, а хор відспівав їм „Многая Літа".

Того ж дня пополудні відбувся у ресторані родинний бенкет, що його їм влаштували їхні дві дочки зі своїми родинами.

Ювіляти походять з села Богородчани Старі, повіт Івано-Франківський (Станиславів). Ювілят Василь Іванишин з молодих літ включився в громадське життя і ще п'ятнадцятирічним допомагав при будові нової читальні „Просвіти", якої потім був членом управи, бібліотекарем та пізніше скарбником.

Кооперативне життя його також цікавило. Так він був членом кооперативи хліборобів і крамарем довший час.

У липні 1944 року війна примусила родину Іванишина переселитися на Закарпаття, потім до Чехо-Словаччини й Лемківщини, а звідти до Німеччини. У Німеччині вони перебували у різних містах і там також Василь Іванишин був активний у громаді, зокрема він був головою Харитативної служби (СХС) аж до виїзду до Америки в 1949 році.

Тут Іванишини відразу вписалися у члени УНСоюзу і є ними і досі. Ця союзова родина перебувала довший час у Байоні, Н. Дж., звідти згодом переселилася до Вудбріджу, Н. Дж.; тепер вони є членами Відділу ч.155 у Перт Амбої.

Наприкінці бенкету ювіляти подякували своїм дочкам і зятям та внучкам за так гарне влаштування для них такого великого свята, а окремо подякували приятелям Марії і Білові Вулф, які прибули з Байону, щоб бути на Службі Божій і бенкеті з нагоди золотої дати шлюбу: п'ятдесят років прожити в згоді і любові — це не малий час.

Н.Н.

УВУ ВИДАВ...

(Закінчення зі стор. 1)

конференції (крім введення й заключного слова). Нижче автори і порушена проблематика:

1.д-р Аркадій Жуковський, у той час доцент УВУ та викладач Національного Інституту Східніх мов і цивілізацій у Парижі: „Історичне тло інтелектуальної творчости І. Франка";

2.д-р Олександер Кульчицький, проф. УВУ (у той час декан філософського факультету) — „Філософічно-антропологічна дименсія Франкової поеми „Мойсей";

3.д-р Володимир Янів (професор і ректор УВУ) — „Панські жарти" Івана Франка з погляду етнопсихології";

4.д-р Борис Глинський з Філядельфії, який промувався у проф. Кадо — „І. Франко і французька література";

5.д-р Леонід Рудницький, професор УВУ та ЛаСал коледжу (Філядельфія) — „Іван Франко та німецька література";

6.д-р Ольга Вітошинська, Париж — „Драматургія Івана Франка";

7.д-р Володимир Косик, викладач УВУ — останньо промований ще й у Сорбоні — „Еволюція соціяльних та політичних поглядів І. Франка";

8.д-р Арістід Вирста, проф. УВУ та Сорбони — „Іван Франко та музика";

9.д-р Ольга Вітошинська „Жидівське питання в творах І. Франка". (Тема первісно передбачена для жидівського дослідника-викладача УВУ, д-ра І. Райса, який її однак не зміг через недугу опрацювати).

На „вернісажу" книжки у Парижі д-р Кирило Митрович дав синтетичну характеристику-рецензію видання (треба жалкувати, що ця рецензія досі не з'явилася у пресі.

Згодом д-р О. Вітошинська змалювала історію збирання матеріялів, їх редагування та друку книжки. Проф. Жуковський подав до відома висліди збірки серед українського громадянства в Парижі та околиці; він повідомив про рішення видавців, що всі жертводавці, що вплатили понад 30 фр. франків, отримають книжку в дарунку, — з тим, що присутні на залі жертводавці мали змогу отримати ще й автографи авторів, з чого теж більшість скористала. Врешті присутній у той час у Парижі ректор УВУ проф. Янів подав низку інформацій про завдання та активність УВУ, ілюструючи свою доповідь різними статистичними даними, які викликали живе зацікавлення присутніх.

Вечір був дуже успішним. Присутні доповнювали свої пожертви чи купували книжки. Одна громадянка, яка бажала жертвувати безіменно, склала суму 1000 фр., один громадянин — 200 фр. Саме цей вечір видатно спричинився до того, що УВУ мав доплатити до пожертв, переданих до друкарні, тільки невелику суму.

Варто ще відзначити, що до книжки долучено докладний список жертводавців із названням всіх вплачених сум. З признанням треба підкреслити, що приблизно дві третини коштів можна було покрити із датків громадянства, яке тим самим виявило своє зрозуміння для піонерської праці УВУ. Решту коштів покрили приблизно по половині УВУ та Сорбона (Сорбона вплатила рівновартість по собікоштах — за 160 примірників — для висилки до бібліотек).

Книжку, зокрема її зовнішнє оформлення, яке зразу притягло увагу, зустріло загальне признання, а французькі співвидавці не щадили похвальних слів (технічне оформлення належало виключно до УВУ).

Сьогодні стоїть Делегатура УВУ у переговорах із двома французькими Інститутами в справі дальших спільних виступів, які передбачені на 1980 і на 1981 рік.

(в.я.).

Жертвенність 17-го Відділу СУА

Маямі, Фльорида (Джін Кочкодан). — 17 Відділ Союзу Українок Америки в Маямі відомий зі своєї жертвенности, виплатив у роках 1978-79 на українознавчі допомоги та стипендії такі суми: дві дотації на український музей СУА по 1000 дол. — разом — 2000 долярів; дотація на садочки під опікою СУА — 1.000 дол.; на фонд Суспільної опіки СУА стипендій для Бразилії — 500 дол.; для Школи українознавства при українській католицькій парохії в Маямі — 1.000 дол.; наукові стипендії через Фонд катедр Українознавства при Гарвардському університеті — 12 000 дол.; наукові стипендії через У.К. університет Св. Климентія в Римі — 3.500 дол., на Курси українознавства УНС на Союзівці для стипендій на п'ятьох студентів — 1.000 дол. Разом 17-ий Відділ СУА в Маямі склав 20.500 дол. на загально-корисні українські цілі.

Зимова хроніка пластової станиці Вашінґтон

Під час „Вечора Симоненка" вид на залю. Зліва з гітарою пл. сен. Ф. Старух.

(Світлив ст. пл. П. Фединський)

На „Вечорі молодих талантів" панство Святослав і Ніна Караванські, біля них пл. сен. Ольга Масник і пл. сен. Марта Яросевич.

Загальні Збори Станиці

В п'ятницю 16-го листопада 1979 року в домі св. Софії відбулися загальні збори вашінгтонської Станиці . Зборами проводила президія в складі: пл. сен. Василь Лев — голова, пл. сен. Марта Терлецька і пл. сен. Евген Яросевич - писарі. Звіти уступаючого проводу Станиці були заздалегідь видруковані та роздані членам зборів.

В дискусії над звітами пл. сен. Мирослав Раковський запропонував висловити признання уступаючому станичному пл. сен. Орестові Гаврилюкові за розбудову і широку діяльність Станиці, що й було одноголосно прийняте присутніми.

Пл. сен. Орест Гаврилюк передав від КПС відзначення 14-ом пл. сеніорам та грамоти вдячности трьом членам Пластприяту.

З черги на внесок Станичної Ради уділено абсолюторію Станичній Старшині. Опісля пл. сен. Микола Ставничий як голова Номінаційної комісії представив зборам слідуючу листу кандидатів до нової Станичної Старшини, яку присутні прийняли без змін: станичний — пл. сен. Іван Сось; заст. станичного — пл. сен. Оксана Лев; проток. писар — пл. сен. Олександер Громоцький; реф. фінансів — пл. сен. Нестор Базарко; кошова — пл. сен. Квітка Пащин; кошовий — пл. сен. Модест Захарченко. До Станичної Ради обрано: пл. сен. Василя Лева на голову, а ст. пл. Марту Кічоровську і пл. сен. Михайла Ковалиська на членів.

До складу нової Станичної Старшини входять ще з уряду: провідниця ОП УПС — пл. сен. Ольга Козак; провідниця ОП УСП — ст. пл. Катя Сокіл; голова Пластприяту — Валентин Забіяка; а з кооптації: кореспписар — ст. пл. Софія Наконечна; референт вишколу — пл. сен. Мирослав Раковський; референт господарки — Богдан Шипилявий; реф. пл. видань — пл. сен. Дарія Мелех; референт преси — пл. сен. Леся Раковська; референт спорту — ст. пл. Оленка Добчанська.

Вечір казок

Перший новацький „Вечір Казок" відбувся в нашій Станиці 6-го грудня 1979 р. Його підготовило 52-ге гніздо новачок „Степові комашки" при співучасті 47-го гнізда новаків „Карпатські звірята". Сестричка гніздова Христя Шипилява при допомозі соняшного зайчика перевела присутніх в країну казок.

Соняшний зайчик запровадив всіх у гай барвистих квітів. Там літали „Три метелики" з квітки на квітку, шукаючи охорони від дощу. Гарне враження зробив наш наймолодший рій „Зозульки" під проводом сестрички Марти Переймн.

Сестри Ксеня і Марічка Круль талановито виконали пісню з рухами „Два півники".

На зміну дівчатам рій „Лисики" виступив з казкою-інсценізацією „Добре діло зайчика". Ходить зайчик, шукаючи собі хатини, але всі звірятка відмовляють йому. Знайшовши притулок, зайчик разом з білкою засинають під деревом Решта звірят жалують, що не прийняли зайчика, та йдуть його шукати. Знаходять з білкою і беруть їх до своєї хатки.

Щоб збудити соняшного зайчика, всі бадьоро заспівали пісню „Один великий палець". З переляку соняшний зайчик утік у город „Дідової дочки та бабиної дочки". Там він пізнав доброту дідової дочки та злобу бабиної. Гарні декорації доповнили ефект цієї сценки, яку відіграв найстарший рій „Гусенички" під проводом сестрички Христі Зинюк.

Піснею „У горах Карпатах" ми перейшли до наступної країни казки. Там соняшний зайчик сховався від морозяних вітрів. Ішов дід лісом і загубив „Рукавичку". Новачки роя „Мурашки" під проводом сестрички Марти Ясінської одна за одною влазили в ту рукавичку, щоб загрітися. Найбільшою атракцією був песик Поко, який дуже вдало відіграв свою ролю.

Рій новаків „Ведмедики", з своїм братчиком Марком Коропецьким, запросили всіх до інсценізації „Ріпки". Сонечко стало заходити й, на превеликий жаль усіх, соняшний зайчик зник! „Вечір Казок" закрився новацькою молитвою, іскрою та піснею „Ніч вже йде".

Христя Зинюк, Марта Ясінська

Вечір Симоненка

Літературний вечір для вшанування пам'яти Василя Симоненка відбувся 8-го грудня 1979 р. у домі Святої Софії у Вашінґтоні. Вечір був зорганізований місцевою Філією УКУ та Осередком Праці старшого пластунства. Цікаво, як різниці між ґенераціями затерлися в співпраці над програмою, бо й сама постать Симоненка нас лучила: тих, які є в тому віці, в якому помер Симоненко, з тими які були б ровесниками його, якщо б він жив, як також і з тими, для яких він міг би бути сином і втіленням їхнього світогляду.

Вечір відкрив „господар дому" ст. пл. Петро Фединський. Пл. сен. Філько Старух грою на гітарі заохочує до спільного співу пісень до слів Симоненка та впроваджує нас у відповідний настрій. Головна частина програми — це доповідь проф. Петра Одарченка про творчість Василя Симоненка, яку ілюструють 12 старших пластунок і пластунів читанням його поезій. Доповідь і читання чіткіше зарисовують постать Симоненка-поета. Кінцева точка запізнає нас з Симоненком-прозаїком. До цього редактор Микола Францужeнко вибирає нарис „Весілля Опанаса Крокви", образ шляхетности людської душі. Вибір і читання — чудові й, без пересади кажучи, незабутні.

Після програми гості оглядали виставку видань і публікацій творів Симоненка, зібраних Петром Фединським. На кінець — буфет приготований старшими пластунками.

Марта Кічоровська

Вечір Молодих Талантів

Вашінґтонське городище „Перші Стежі" влаштувало в неділю 16-го грудня 1979 р. цікаву імпрезу з метою зібрання фондів на перевидання книжки „Велика Гра" д-ра Юрія Старосольського.

„Мистецький Вечір молодих талантів" відбувся в домі пластунів сеніорів Олі та Ігоря Масників. Серед присутніх був сам Начальний Пластун з родиною та Ніна Строката й Святослав Караванські. Пл. сен. Ігор Масник привітав недавно-прибулих з України дорогих гостей, після чого пл. сен. Терешка Бень відкрила програму вечора. Ст. пл. Марта Кічоровська вдумливо представила вплив „Великої Гри" на третє вже пластове покоління.

В концертовій частині програми піяністки ст. пл. Ляриса Крупа відіграла з подругою Тонбі Ен Лутрінґер три композиції для фортепіяну й флейти: „Берцес" і „Сіцілієн" — Ґабрієля Форе та „Сонату в С-дур" — Моцарта. Твори були вміло підібрані до камерного стилю вечора й ефективно виконані.

З черги рецитаторка ст. пл. Марта Зелик віддекляму вала вірші пера д-р Юрія Старосольського: „Посейдон з львівського Ринку", зворушливе „Мамина могилка в Казахстані" та віршований переклад Кіплінґа „Якщо".

Опісля Ляриса Крупа повернулася солісткою в технічно-трудних „Симфонічних етюдах" Шумана.

На прохання присутніх Ніна Караванська поділилася першими враженнями з свого побуту серед українців вільного світу, а Святослав Караванський прочитав свої два вірші, відмінні тоном й стилем, які могли дати слухачам лиш посмак многогранної творчости цього талановитого письменника й поета. Бажалося б побачити внедовзі його твори — друком.

При каві й гутірці закінчилася ця вдала імпреза, яка звела разом три покоління у спільнім замилуванні до музики й мистецького слова.

Леся Раковська

Ювілей української книжки в Канаді; Вінніпеґ відмічує 75-річчя

Заходами Української Вільної Академії Наук (УВАН), в рамках Українського Тижня у Вінніпеґу, відбулася сесія УВАН, присвячена 75-річчю друку української книжки в Канаді. Доповідь з цієї нагоди виголосив д-р Михайло Марунчак, вступне слово сказав проф. Я. Розумний, президент УВАН. Він теж відкрив виставку українських перводруків у Канаді та вибраних видань, які появились у Канаді впродовж 75-річчя.

Сесія і відкриття виставки відбулось у залі Головної Міської бібліотеки у вечірніх годинах 28-го січня. Хоча мороз у тому часі був великою перешкодою в цій імпрезі (понад 30 Цельсія), однак, шанувальники книжки дописали.

Аналізу друку української книжки в Канаді зробив д-р М. Марунчак, нав'язуючи 75-літній ювілей цієї книжки до первопочатків у 1904 році, коли то у Вінніпеґу появилося п'ять книжкових друків; одне релігійне видання „Християнський катехизм", одне видання наукове (антидатоване 1905) — підручник англійської мови так званий „Рутенієн — Інґліш ґлоссарі", та три політичні брошури, які видали політичні партії Канади — Ліберальна і Консервативна, які змагали здобути українські голоси у федеральних виборах у тому ж році.

З того часу по кінець 1979 року появилось у Канаді понад чотири тисячі книжкових назв. На піонерську добу, — говорив доповідач, — припадає коло тисячі назв. Стільки саме між війнами. Значно піднеслася книжкова продукція після Другої світової війни, яка своєю чисельністю перевищує дві попередні доби.

Вінніпеґ довго домінував у продукції української книжки в Канаді. Вправді вже в піонерській добі були спроби організувати видавництва в Торонті, Едмонтоні й Монтреалі та в інших осередках, але мимо цього Вінніпеґ вів перед ще й у другій добі між війнами. В третій добі, цебто по Другій світовій війні, Торонто сягає по пальму першенства.

Різниця між першою добою, а третьою повоєнною є в тому, що в піонерській добі був читач, але бракувало друкарень, друкарів і книжки. Зараз друкарні вивіновані найкращою технікою, є автори і книжки, але значно менше читачів української книжки, як це було в двох перших добах. Англомовна книжка ступнево витискає україномовну.

Окрему увагу присвятив д-р Марунчак виданням, які друкував Франко Доячек, що домінував у продукції української книжки в піонерській добі. До 1920 року він видав більше, ніж усі інші українські видавництва в Канаді в тому часі.

Д-р М. Марунчак вказав теж на брак точних бібліографічних реєстрів україніки канадіяни. Зокрема вимагає стислішого дослідження доба між війнами. По війні появлялась впродовж 20 років серія УВАН „Україніка Канадіяна", але й вона не обхоплювала в ста відсотках поточної книжкової продукції, бо не всі видавництва та автори надсилають свої видання до реєстрування. Щоб цьому зарадити, — говорив доповідач, треба щоб був один національний книжковий центр, визнаний усіма, де реєструвалися б усі поточні видання україніки канадіяни. Він мав би теж за завдання зайнятися консервацією українських стародруків.

Свою доповідь д-р Марунчак ілюстрував низкою видань, які були виложені на простірних столах. Він також з'ясував велику ролю українських учителів у організуванні продукції української книжки та в її поширенні. Навіть в новітній добі низка учителів є авторами історичних монографій, мемуаристики та шкільних підручників. Тут були названі такі імена, як Григорій Пінюта, Василь Т. Склепович, Дмитро Прокоп, Іван Коляска, Борислав Білаш та інші.

Приявні влаштували справжню овацію, коли довідались, що на залі присутній один з найстарших учителів піонерської доби Петро Гуменюк та автор англомовної праці „Гардшіпс енд Проґрес оф Юкренієн Пайонірс".

Ще більше ентузіязму вніс учитель та довголітній інспектор шкіл емерит Михайло Іванчук, коли представив піонера П. Гуменюка, як свого першого учителя. Михайло Іванчук видав декілька своїх книжок українською та англійською мовами, як „Історія поселення в Ґімлі", „Вайта", а Вінніпеґський університет наділив його почесним титулом доктора.

Атракцією вечора було теж представлення учительки піонерки Марії Корецької, яка з початком нашого століття (1903-1905) була однією з перших учениць першої „Рідної Школи" у Вінніпеґу.

Після доповіді та присвяти виставки учительському станові за вклад й розбудову української книжки в Канаді відбулася довша виміна думок присутніх над поширенням, збереженням та продукцією цієї книжки в Канаді.

М. Г-ор

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ УНСоюзу!

У СВІТЛУ ПАМ'ЯТЬ

Вшановуючи світлу пам'ять померлих дорогих осіб, на українські студії в Гарвардському університеті пожертвували:

Любомира і Михайло Пежанські — 500 дол., в пам'ять бл. п. інж. Романа й Іванки Білинських.

З волі й в пам'ять покійного Михайла Влоха — 500 дол.

Леся і Роман Луцькі — 200 дол., Ольга і Ярослав Дужі — 25 дол., замість квітів на могилу бл. п. Данила Пісецького.

Роман Завицький — 200 дол., в пам'ять бл. п. Володимира і Марії Мельників й бл. п. Атанасія і Ярослави Кобринів.

Люба Данило і Андрій Данило — 200 дол., в пам'ять і в сьому річницю смерти мужа й брата бл. п. Василя Данила.

Приятелі та співпрацівники бл. п. інж. Юрія Кутового — 165 дол., замість квітів на Його могилу.

Д-р Леонід і Оксана Мостовичі, д-р Роман Лисяк, д-р Ілля Мула — по 100 дол., д-р Микола Бараболяк — 50 дол., замість квітів на могилу бл. п. проф. д-ра Юрія Фединського.

Д-р Ірена Гребеняк — 100 дол., в пам-ять батька бл. п. Івана Гребеняка та брата бл. п. Романа Гребеняка.

Д-р Євген і Неоніля Стецькови — 100 дол., замість квітів на могилу бл. п. Катерини Шипилявої.

Олена Кос — 100 дол., в річницю смерти мужа, батька й дідуся, бл. п. інж. Романа Коса.

Христина й Андрій Сало — 100 дол., в пам'ять єдиної дочки бл. п. Марії Теодорович.

Друзі Марії Холевчук — 100 дол., замість квітів на могилу її матері бл. п. Розалії Столярської.

Роман і Люба Домбчевські — 100 дол., в пам'ять батьків бл. п. о. Кипріяна і Марії Домбчевських та Радника Суду Івана і Юлії Белеїв.

Роман Круп'як і Ярослав Круп'як — по 50 дол., в пам'ять мами бл. п. Стефанії Круп'як.

Богдан і Оксана Федоровичі — 50 дол., в пам'ять бл. п. д-ра Івана Подюка.

Д-р Р. Йосиф і Таня М. Д'Авіньон — 50 дол., замість квітів на свіжі могили тіток, бл. п. Галі Залевської та бл. п. Юлії Медвідь.

Д-р Богдан і Орися Панасюки з Христиною — 50 дол., замість квітів на свіжу могилу сл. п. Ірени Феденишин.

Омелян і Емілія Плешкевичі — 50 дол., замість квітів на могилу бл. п. Олександри Сенюти.

Ольга Осецька і Василь Каліцінський — 50 дол., замість квітів на могилу бл. п. Анни Андрушин.

Лідія Одежинська — 50 дол., в пам'ять батьків бл. п. Андрія і Анастазії Рубчаків і брата бл. п. Михайла Рубчака.

Д-р Микола й Ірена Гнатчуки, д-р Тарас і Меліта Гнатчуки, Всеволод і Христя Гнатчуки — по 50 дол., замість квітів на могилу д-ра Ростислава Василишина.

Ольга і Ярослав Ромахи — 50 дол., замість квітів на могили, бл. п. інж. Володимира Несторовича, бл. п. Марії зі Щербанюків Щур і бл. п. Івана Поритка.

Українсько-Американський Клюб в Гюстоні, Тексас — 25 дол., в пам'ять бл. п. Марії Ковалевської.

Ярослав і Ольга Дужі — 25 дол., в пам'ять бл. п. Фльоренс Р. Смоусе.

Степан Сідлярчук — по 25 дол., замість квітів на могили бл. п. д-ра Івана Подюка і бл. п. інж. Володимира Флюнта.

Андрій Чепига — 25 дол., замість квітів на могилу бл. п. інж. Володимира Флюнта.

Д-р Петро і Софія Ґулік — 25 дол., в пам'ять бл. п. Марії Кочірки.

Емануїл і Анна Притули — 25 дол., замість квітів на могилу бл. п. Данила Пісецького.

Едвард і Марія Козаки, Всеволод Гнатчук і Лада Прокоп — по 20 дол., в пам'ять бл. п. мґр-а Ярослава Тарнавського.

Мотря Бенсон — 20 дол., в пам'ять тітки бл. п. Ірини Шоґ.

Ярослав і Ольга Дужі — 15 дол., замість квітів на могилу бл. п. Іванки Манастирської та — 10 дол., в пам'ять бл. п. Володимира Несторович.

Дякуючи Жертводавцям за пожертви, линемо до Господа з молитовним проханням, щоб дарив померлих вічним спокоєм і радістю.

ГОЛОВНА ЕКЗЕКУТИВА ФКУ

На прощання моєму Братові-Поетові

Ще один відійшов від нас! Цього разу так раптово, так неймовірно, що ми, родина й друзі, ще й досі не можемо повірити, що вже його нема. 21-го грудня 1979 року в Торонті загинув ній двоюрідний брат, поет Борис Олександрів-Грибінський. Він повертався з роботи й збирався сідати в своє авто, коли на нього наскочив п'яний водій і забив на місці. Так обірвалось життя, праця, творчі задуми, мрії... Як просто й жорстоко!

Проминули, як у тумані, парастас і панахида... Серед квітів лежав він із спокійним, навіть усміхненим лицем, а навколо нього плакали рідни й друзі, що зблизька й здалека прибули з ним попрощатися. Прощалися — й не відпустили б його, якби могли втримати. Але закон життя й смерти сильніші від нас. Він відійшов від нас у загадковий інший світ, залишивши в наших серцях біль і тугу.

Загинув Борис Олександрів. Він був поет. Він був мій брат. Він був поет і мій брат. В Америці, з-англійська, він вважається моїм кузеном, але це справді не так. Рідного брата я не мала, і ним став мені з дитинства Борис. Він називав мене завжди сестрою, а я його — братом. А ще нас із дитячих літ з'єднала поезія. Він жив у Ружині, а я в Києві, і роками між нами йшло надхненне листування, часто віршами. Пізніше, на еміґрації, до нашого листування приєднався Ігор Качуровський, і в трикутнику Канада-Арґентина-ЗСА літали епіґрами, пародії й сатири на всіх і все, включаючи й нас трьох. Це листування не раз рятувало нас в тяжкі, невідрадні моменти.

І не вб'є тяжка, невдячна праця
Вдачі легкокрилої поета"

— писала я в вірші, присвяченому Братові. А він тоді тяжко працював за які 28 долярів на тиждень. Але які зате вірші писав! З Торонта до Чікаґо понад 600 миль, але для нас, поетів, це була невелика віддаль. І авто, і поїзд, і літак, і мрії транспортували нас, і зустрічі були чудові, свіжі.

Борис одружився, я теж. Стало нас четверо, а потім народились діти, стали підростати. Хоч і не одразу й не дуже легко, ми досягали добробуту й почувались матеріяльно задоволеними. Борис отримав університетський диплом і посаду директора системи бібліотек в передмістях Торонта. Творчі успіхи й мила товариська вдача здобули йому любов і повагу в українськім і американськім суспільстві.

Підросли сини. Один закінчує університет, другий на першім курсі. Придбали вже свій будинок, а на подвір'ї красуються квіти, що їх Борис любив плекати. Дружина Світлана, звільнивши трохи часу, як діти підросли, енерґійно взялася теж за перо. Здається, тільки б жити й радіти!

Але Борис — поет туги — сумував. Він тужив за сонцем. Та хіба ж у Канаді нема сонця? Ні, Борис тужив за сонцем України, за тим самим сонцем, за котрим ми всі, часом лиш підсвідомо, тужимо, за чим наше серце щемить навіть у щасливі часи. І він цю тугу так гарно висловлював за свіх нас своїми віршами...

Тому то його вірші такі сумні, болючі. Це — патріотизм, болючий, схований у глибині серця. Він міг і не називати Україну по імені, звертаючись до неї тільки так:

„Далека ти, овіяна
грозою..."

Ніжну синівську любов до Вітчизни й до своєї матері й двох сестер, що живуть в Україні, може відчути той, хто поринає в глибину поезії, а не лише споглядає поверхню. Бо наш поет ненавидів пустопорожні грімкі фрази, якими сповнені часто так звані „патріотичні" твори.

Борис любив людину, ставився до ближніх доброзичливо, вирозуміло. Коли йому було сумно, він часом вдавався до гумору — незлостивого, легкого й трохи повитого сумом. А його ліричні вірші часто мали іронічний усміх. І це був його своєрідний стиль, його творча марка, притаманна тільки йому одному.

У своїм серці Борис Олександрів — як і Борис Грибінський — зберіг найкращі риси дитини: правдивість, одвертість, ідеалізм. І твори свої він писав „не для дітей, але й не для занадто дорослих" — цебто, для таких, що зберегли в серці дитячу невинність і безпосередність.

„В щасті чи горі — в собі не принижуй людину", — дає він свій заповіт синам — і всім нам. Це був його девіз.

Так, ми втратили його. Але втратили не цілком. Поет має дар — говорити до нас і по смерті — своїми поезіями. І хто з ним хоче говорити — хай розкриє збірку його поезій. А я з ним прощаюся останніми словами свого роману, що тепер друкується — і мені так шкода, що радощів з появи цього твору я не можу поділити з Братом...

Слова,
слова,
слова...
Сила їх вічно жива!

Ганна Черінь

Спомин про поета Бориса Олександрова

Воєнна стихія викинула нас далеко поза межі рідної землі. По тяжких і прикрих переживаннях, повних небезпеки, опинилась я на відносно спокійній „оазі" в переселенчому таборі для бездержавних скитальців у Зальцбурзі, Австрія. Там я пізнала багато різних людей з різних теренів України, між ними родину поета Бориса Олександрова. Батько його був завжди усміхнений, погідний, веселий, а Борис був маломовний, задуманий, скупчений у собі.

Мариво репатріяції висіло над нами, як Дамоклів меч, і з цього часу настрій поета найкраще характеризує його вірш, що частину його пригадую: „...небезпеку душа моя чує, я на краю безодні стою, а безодня шумить та вирує..."

В таборі жили два білоруські поети, Алєсь Салавєй і Уладзімер Дудзіцкі, що з ними Борис дружив і згадку про них вмістив у своїй збірці поезій „Туга за сонцем". Вірш Салавєя написаний білоруською мовою, присвячений Україні, переклав Борис Олександрів на українську мову. Починається він так:

„Україна — безкраї пшениці, блакить неба й могутність Дніпра,
Невичерпних джерел скарбниця, ти моєї Білорусі сестра..."

На день хрещення Салавєєвого сина Борис написав чудового вірша, присвяченого новонародженій дитині.

Коли в таборі було оголошено про літературний вечір поетів Бориса Олександрова і Скорупського, на цьому вечорі я була захоплена лірикою, багатством поетичних порівнянь, талантом Бориса. Чудовий його вірш, присвячений вірному другові людини—коневі, поет написав мені власноручно з присвятою: „на-пам'ять".

Вірш цей я зберегла до сьогодні як незрівняний спогад про незабутній літературний вечір поета, який умів своєю поезією чарувати багато-багато сердець.

Стефанія Левченко

УКРАЇНСЬКА СВІТЛИЧКА ДОПОМАГАЄ БАТЬКАМ ВИХОВУВАТИ ДІТЕЙ.

Золотий ювілей подружжя Василя і Катерини Іванишин

Василь і Катерина Іванишин

Василь і Катерина Іванишин відсвяткували золотий ювілей у неділю 10-го лютого. Свято розпочалося Божественною Літургією в намірені ювілятів, що її відслужив о.монс. Степан Сулик, пастор української католицької церкви Успення Пресвятої Богородиці в Перт Амбої, Н. Дж., при співі церковного хору під керівництвом проф. Романа Левицького. У церкві отець-парох уділив ювілятам благословення, бажаючи їм щастя й кріпкого здоров'я, а хор відспівав їм „Многая Літа".

Того ж дня пополудні відбувся у ресторані родинний бенкет, що його їм влаштували їхні дві дочки зі своїми родинами.

Ювіляти походять з села Богородчани Старі, повіт Івано-Франківський (Станиславів). Ювілят Василь Іванишин з молодих літ включився в громадське життя і ще п'ятнадцятирічним допомагав при будові нової читальні „Просвіти", якої потім був членом управи, бібліотекарем та пізніше скарбником.

Кооперативне життя його також цікавило. Так він був членом кооперативи хліборобів і крамарем довший час.

У липні 1944 року війна примусила родину Іванишина переселитися на Закарпаття, потім до Чехо-Словаччини й Лемківщини, а звідти до Німеччини. У Німеччині вони перебували у різних містах і там також Василь Іванишин був активний у громаді, зокрема він був головою Харитативної служби (СХС) аж до виїзду до Америки в 1949 році.

Тут Іванишини відразу вписалися у члени УНСоюзу і є ними і досі. Ця союзова родина перебувала довший час у Байоні, Н. Дж., звідти згодом переселилася до Вудбріджу, Н. Дж.; тепер вони є членами Відділу ч.155 у Перт Амбої.

Наприкінці бенкету ювіляти подякували своїм дочкам і зятям та внучкам за так гарне влаштування для них такого великого свята, а окремо подякували приятелям Марії і Білові Вулф, які прибули з Байону, щоб бути на Службі Божій і бенкеті з нагоди золотої дати шлюбу: п'ятдесят років прожити в згоді і любові — це не малий час.

Н.Н.

УВУ ВИДАВ...

(Закінчення зі стор. 1)

конференції (крім введення й заключного слова). Нижче автори і порушена проблематика:

1.д-р Аркадій Жуковський, у той час доцент УВУ та викладач Національного Інституту Східніх мов і цивілізацій у Парижі: „Історичне тло інтелектуальної творчости І. Франка";

2.д-р Олександер Кульчицький, проф. УВУ (у той час декан філософського факультету) — „Філософічно-антропологічна дименсія Франкової поеми „Мойсей";

3.д-р Володимир Янів (професор і ректор УВУ) — „Панські жарти" Івана Франка з погляду етнопсихології";

4.д-р Борис Глинський з Філядельфії, який промувався у проф. Кадо — „І. Франко і французька література";

5.д-р Леонід Рудницький, професор УВУ та ЛаСал коледжу (Філядельфія) — „Іван Франко та німецька література";

6.д-р Ольга Вітошинська, Париж — „Драматургія Івана Франка";

7.д-р Володимир Косик, викладач УВУ — останньо промований ще й у Сорбоні — „Еволюція соціяльних та політичних поглядів І. Франка";

8.д-р Арістід Вирста, проф. УВУ та Сорбони — „Іван Франко та музика";

9.д-р Ольга Вітошинська „Жидівське питання в творах І. Франка". (Тема первісно передбачена для жидівського дослідника-викладача УВУ, д-ра І. Райса, який її однак не зміг через недугу опрацювати).

На „вернісажу" книжки у Парижі д-р Кирило Митрович дав синтетичну характеристику-рецензію видання (треба жалкувати, що ця рецензія досі не з'явилася у пресі.

Згодом д-р О. Вітошинська змалювала історію збирання матеріялів, їх редагування та друку книжки. Проф. Жуковський подав до відома висліди збірки серед українського громадянства в Парижі та околиці; він повідомив про рішення видавців, що всі жертводавці, що вплатили понад 30 фр. франків, отримають книжку в дарунку, — з тим, що присутні на залі жертводавці мали змогу отримати ще й автографи авторів, з чого теж більшість скористала. Врешті присутній у той час у Парижі ректор УВУ проф. Янів подав низку інформацій про завдання та активність УВУ, ілюструючи свою доповідь різними статистичними даними, які викликали живе зацікавлення присутніх.

Вечір був дуже успішним. Присутні доповнювали свої пожертви чи купували книжки. Одна громадянка, яка бажала жертвувати безіменно, склала суму 1000 фр., один громадянин — 200 фр. Саме цей вечір видатно спричинився до того, що УВУ мав доплатити до пожертв, переданих до друкарні, тільки невелику суму.

Варто ще відзначити, що до книжки долучено докладний список жертводавців із названням всіх вплачених сум. З признанням треба підкреслити, що приблизно дві третини коштів можна було покрити із датків громадянства, яке тим самим виявило своє зрозуміння для піонерської праці УВУ. Решту коштів покрили приблизно по половині УВУ та Сорбона (Сорбона вплатила рівновартість по собікоштах — за 160 примірників — для висилки до бібліотек).

Книжку, зокрема її зовнішнє оформлення, яке зразу притягло увагу, зустріло загальне признання, а французькі співвидавці не щадили похвальних слів (технічне оформлення належало виключно до УВУ).

Сьогодні стоїть Делегатура УВУ у переговорах із двома французькими Інститутами в справі дальших спільних виступів, які передбачені на 1980 і на 1981 рік.

(в.я.).

Жертвенність 17-го Відділу СУА

Маямі, Фльорида (Джін Кочкодан). — 17 Відділ Союзу Українок Америки в Маямі відомий зі своєї жертвенности, виплатив у роках 1978-79 на українознавчі допомоги та стипендії такі суми: дві дотації на український музей СУА по 1000 дол. — разом — 2000 долярів; дотація на садочки під опікою СУА — 1.000 дол.; на фонд Суспільної опіки СУА стипендій для Бразилії — 500 дол.; для Школи українознавства при українській католицькій парохії в Маямі — 1.000 дол.; наукові стипендії через Фонд катедр Українознавства при Гарвардському університеті — 12.000 дол.; наукові стипендії через У.К. університет Св. Климентія в Римі — 3.500 дол.; на Курси українознавства УНС на Союзівці для стипендій на п'ятьох студентів — 1.000 дол. Разом 17-ий Відділ СУА в Маямі склав 20.500 дол. на загально-корисні українські цілі.

✝

Ділимося сумною вісткою
з Рідними, Приятелями і Знайомими,
що дня 1-го березня 1980 року,
відійшли у Вічність в автомобілевому випадку,
на 56-му році життя Дорога ДРУЖИНА і МАМА
та її СИН на 36-му році життя

бл. п.
ЕВА ЖУПАНСЬКА
і
ПЕТРО БОРИС

ПОХОРОН в середу, 5-го березня 1980 року в Йонкерсі, Ню Йорк.

В глибокому смутку:
чоловік — МИХАЙЛО
син і брат — ВОЛОДИМИР з дружиною ДАНУТОЮ
дружина — НОРМА з дітьми
Ближча і дальша Родина в Америці і Канаді

В СОРОКОВИЙ ДЕНЬ СМЕРТИ
нашого Найдорожчого
МУЖА, СИНА, БРАТА, ЗЯТЯ І ШВАҐРА

бл. п.
ТЕОДОРА ТАРАСА СОКОЛА

будуть відправлені
СВЯТІ ЛІТУРГІЇ

- в українській католицькій церкві св. Ів. Хрестителя в Нюарку, Н. Дж., субота, 8-го березня 1980 р., о год. 8:30 рано;
- в українській католицькій церкві Благовіщення Пресвятої Богородиці в Мелровз Парк, Па., субота, 8-го березня ц. р.;
- в українській католицькій церкві св. Володимира в Ґлен Спей, Н. Й., субота, 8-го березня ц. р.;
- в українській католицькій церкві Св. Родини в Вашінґтоні, Д. К., в неділю, 9-го березня ц. р., о год. 10:30 рано.

Про участь і молитви за спокій душі Покійного просить —
дружина — НАТАЛКА
з Родиною

В СОРОКОВИЙ ДЕНЬ НЕСПОДІВАНОЇ І ПЕРЕДЧАСНОЇ СМЕРТИ
мойого Дорогого ПОХРЕСНИКА

бл. п.
ТЕОДОРА ТАРАСА СОКОЛА

буде відправлена
СВЯТА ЛІТУРГІЯ
в Українській Католицькій Церкві
св. Юрія Переможця в Ошаві, Онт., Канада
в понеділок, 10 березня 1980 р., о год. 8 рано

Про молитви за спокій душі Покійного просить —
хресний батько — ТЕОДОР ЧІХ

З НАГОДИ ПОСМЕРТНОЇ ВИСТАВКИ
МИСТЦЯ
МИКОЛИ НЕДІЛКА
буде відправлена
ЗАУПОКІЙНА СЛУЖБА БОЖА
в неділю, 9-го березня 1980 року, о год. 11:30 ранку
в церкві Чесного Хреста в Асторії, Н. Й.
31-12 30-та Авеню, Асторія, Н. Й.

Дружина — ОКСАНА

Помолімось за наших друзів ✝

ЗАУПОКІЙНА СВЯТА ЛІТУРГІЯ

за спокій і вічну радість душ померлих Членів
Фонду Катедр Українознавства

Високопреподобний о. протопресв. Іван Ткачук, відслужить Заупокійну Святу Літургію, в п'ятницю, 7-го березня 1980 р., о год. 10-ій ранку, в УПЦеркві Всіх Святих, в Ню Йорку, Н. Й., за Блаженної Пам'яті:

ІВАНА ВОЛОШИНА	АННУ МІЛЄВСЬКУ
ЄЛИСАВЕТУ ЄВТУШЕНКО	ГАЛИНУ ОПИР
ІВАНА КОМЕНДАНТА	КАТЕРИНУ ОСТРОВСЬКУ
ІВАНА КОЛОДІЯ	ФЛЬОРЕНС Р. СМОУСЕ
ОЛЕКСАНДРА ЛИТВИНА	ОЛЕНУ ЧЕРНИШ

Наступне Заупокійне Богослуження відправить о. протопресв. І. Ткачук 25-го квітня 1980 року.

Всіх ВП. Членів ФКУ просимо про молитви за померших наших друзів. Де б Ви не були, помоліться в часі відправи Заупокійної Богослужби, щоб поєднатись з нами в поході молитов до Всевишнього за тих, що творили добро.

Вічна пам'ять померлим Членам ФКУ!

ГОЛОВНА ЕКЗЕКУТИВА
ФОНДУ КАТЕДР УКРАЇНОЗНАВСТВА (ФКУ)

✝

У глибокій печалі сповіщаємо Родину, Друзів і Громадянство, що Волею Божою, по довгій недузі, 3-го березня 1980 року, упокоївся на 88-му році працьовитого і творчого життя,

мистець-маляр
Проф. ДАМ'ЯН ГОРНЯТКЕВИЧ

дійсний член УВАН і НТШ та почесний член Т-ва Українських Інженерів в Америці і Українського Бібліотечного Товариства Америки.

ПАНАХИДА — в середу, 5-го березня 1980 року, о год. 7-ій веч. в похоронному заведенні Humiston в Кергонксоні, Н. Й.

ПОХОРОН — у четвер, 6-го березня 1980 року, о год. 8:30 ранку з похоронного заведення до церкви Пресв. Трійці в Кергонксоні, звідки по Божественній Літургії, на кладовище св. Андрія в Бавнд Бруку, Н. Дж.

ДАРІЯ — дружина
АНДРІЙ — син з дружиною ЛІЛЕЄЮ і доньками ЛАДОЮ і НІНОЮ
Ближча і дальша Родина в Америці, Канаді й Україні
•
Замість квітів, Родина прохає складати пожертви на УВАН або Патр[illegible] Фонд.

„ДАЙТЕ, А ДАСТЬСЯ ВАМ!"

Заклик Української Католицької Місійної Служби

Наступив час Великого Посту, а за ним певні постанови і зобов'язання, що їх накладає на кожного християнина наша Церква. Існує в природі певний закон, що нормує життя кожної людини і створіння, так і наша Церква звертається раз у рік до своїх вірних, щоб частину свого життя призначили на справи нематеріяльні, а підвели свою душу ближче до свого Творця у небі. Ця пора — це час Великого Посту, коли ми, ідучи за навчанням Христа, хочемо присвятити час на молитву, милостиню, на вияв любови до ближнього.

Саме „пощення" ще не являє з себе взнеслої прикмети, воно на ділі допомагає нам у покращанні стану нашого здоров'я, воно фактично допомагає нам переносити „акт відречення" від тих речей, що ми любимо або надуживаємо в цілому році.

Тут мова про духове самовідречення, таке, що допомагає людині очистити душу, зміцнити її характер, віддзеркалити її поведінку у сфері відношення до ближнього. В цьому стані ми є спроможні спостерігати речі справді добрі, вартісні, взнеслі, нематеріяльні, які удухотворюють наші діла та роблять нас синами і дочками (дітьми) нашого Творця.

Призначити окремий час на молитву в родинному колі — велика річ. Виявити повагу, пошану до довкілля — це друга річ. Знайти себе у всіх великопостних відправах — це третя річ. Допомогти ближньому у потребі — це вимога, а заразом і умова в осягненні нашого відкуплення.

Поглянувши навкруги, з острахом спостерігаємо, скільки людей у світі терпить через недостачу найпримітивніших середників до життя — одягу, харчів, приміщень, речей, що ми їх тут у ЗСА вважаємо звичайним засобом нашої екзистенції.

Висновок з цього такий, що нам є — дякувати Богові — примірно добре, а другим зле. А Христос навчає: „Коли даєте другим, дасться вам!". Часаме це нас не дуже переконує, коли ми занурені в самолюбстві, але тепер, у часі Великого Посту, ми пригадуємо це вам і апелюємо до вашої совісти. Не вимагаємо від вас надмірних жертв, бо один „дайм", відложений щоденно як „акт самовідречення", порятує вашого брата і отре сльозу сироті, вдові, хворому. А наші брати і сестри в Аргентині, Бразилії, Парагваї кличуть до вас про поміч і ми завзиваємо до неї.. Багато добрих українських людей вже зложили свій дар і в своїх листах апелюють до тих, що отягаються дати. Тому ми стукаємо до вашої совісти і кличемо порятувати ваших братів! Їх молитовна подяка за вас напевно буде вислухана Богом і Він обильно, сторицею нагородить вас, даючи силу, здоров'я й добробут! У переконанні, що „два рази дає, хто вчас дає!" Кличемо вас всіх милосердних, членів української діяспори, до великого діла християнського свідоцтва! Наша адреса: Ukrainian Catholic Mission Society 195 Glenbrook Road, Stamford, Connecticut 06902.

„ПАНІ ЗРОБЛЯТЬ"...

(Закінчення зі ст. 2-ої)

всі однаково поспішали: вони до своєї домівки, а ми до пластової. Вони, завжди обтяжені торбами з харчами, одягом, шитвом, але з привітним усміхом. Завжди заклопотані новими покладеними на них завданнями, але готові їх виконати. Не раз протягом тих років сусідства довелося крізь двері їхньої домівки зачути чийсь рішучий голос у дискусії: „Але пані це напевно зроблять". І справді, пані це робили, байдуже чи це було шиття історичних одягів, чи ще один торт до буфету чи посилка до Бразилії.

Але хоча прізвищ тих пань не легко відшукати на сторінках ювілейної книжечки та не всі вони знайомі із зустрічей в Українському Народному Домі, — вони для мене залишаться прикладом цієї другої категорії громадських діячів. І саме у 25-річчя їхньої праці, їм належить особливий привіт.

Щедрий Вечір у Філядельфії

Влаштовування Щедрого Вечора у Філядельфії увійшло вже в традицію 20-го Відділу СУА. Цього року його відсвяткували у неділю 20 січня і він був присвячений поневоленій жінці в Україні.

Щедрий Вечір, з приємною родинною атмосферою, відбувся у прибраній ялинками залі церкви Благовіщення Пречистої Діви Марії в Мелроз Парку. Його відкрила голова Відділу — Лідія Дяченко, привітавши гостей, передаючи при цьому привіт від Надії Світличної, яка була запрошена, але з важливих особистих причин не могла взяти участи в цій традиційній імпрезі. Провід Вечора голова передала в досвідченні руки д-р Наталії Пазуняк.

Гарно накриті столи, на яких пишалися маленькі зелені ялиночки, що пахли лісом, згуртували всіх присутніх.

Програму Вечора започаткував новозорганізований жіночий ансамбль „Калина" з парафії Благовіщення Пречистої Діви Марії, що його ініціятором і музичним керівником є досвідчена піяністка-акомпаньяторка Лідія Бульба. Ансамбль прегарно відспівав колядки: „Добрий вечір тобі" — Гайворонського, „Святу Ніч" — Садовського й безсмертного „Щедрика" — Леонтовича. В колядці „Добрий вечір тобі" виступив молодий, многонадійний соліст бас-баритон Ігор Кушнір, член хору „Прометей".

Зі справжнім хистом д-р Н. Пазуняк прочитала уривок „Неспожита Свят-Вечеря" з повісти Івана Смолія „Кордони падуть", яку присутні прослухали із затамованим подихом. Арію Сірка з драми „Про що тирса шелестіла", слова Черкасенка, музика К. Стеценка, з відчуттям проспівав Ігор Кушнір, при акомпаньяменті Лідії Бульби.

До болю зворушливі і повні трагізму листи двох жінок в'язнів: поетки Ірини Стасів-Калинець і найновіший з Казахстану поетки Ірини Сеник, читали д-р Н. Пазуняк і Я. Збир-Лободич.

Програму Вечора закінчив виступ ансамблю „Калина" з піснями „Ясени" — слова й музика Кривенького, музична обробка професора Зої Маркович, і „Біля річки Черемоша", слова Бакая, муз. Е. Садовського. Сольову партію на тлі хору виконав Ігор Кушнір.

Молитву проказав і трапезу поблагословив місцевий парох о. митрат Василь Макух, а членки Відділу під проводом Ані Літинської гостили присутніх смачними традиційними свят-йорданськими стравами.

Закінчуючи Йорданський Вечір, голова Відділу подякувала всім виконавцям програми і присутнім за численну участь, а зокрема щиро дякувала о. митратові Василеві Макухові за дуже прихильне відношення і допомогу у влаштуванні цієї традиційної Вечері. Гості ще довго приємно гуторили, співали колядки й щедрівки та з тугою згадували колишні Щедрі Вечори в Україні.

Марія Харина

Неділя в малій українській парафії в околиці Чікаґо

Багато дечого цікавого можна знайти в ділянці українського культурного життя на терені Чікаґо. Інша справа, що ці імпрези якось не дуже цікавлять наш український загал. І в сучасну добу, коли коньюнктура якраз дуже зріла, щоб плекати та зберігати свої традиції й культурну спадщину, коли, беручи приклад з муринів та інших меншин, наша молодь (та і старші) уже перестали відвертатися від своєї мови чи „коріння", ми стаємо байдужими! В п'ятдесятих роках залі були переповнені на більшості українських імпрез. . Тепер не так... А шкода, бо будемо жаліти, але може бути запізно!

Отож до однієї з таких культурних подій життя Чікаґо треба зарахувати концерт колядок, який відбувся 13-го січня в українській православній церкві Св. Андрія в Аддисон, Ілліной. Ця молода енерґійна парафія чотири роки тому придбала 15 акрів гарно положеної землі і активно проводить культурно-освітнє життя.

Неділя концерту почалася, як звичайно, Службою Божою вранці. Приємно було почути гармонійне взаємовідношення між священиком і хором. Настоятель о. Юрій Красевич почав Службу Божу возгласом, ніби собі задав тон камертоном, бо диригент д-р Василь Трухлий не міняв тону і почалася велика єктенія О. Кошиця. Хор Св. Андрія складається з приблизно 30-ти хористів і більшість співаків були присутні на самому початку. Співали антифони обіходні — київського напіву, а решта літургії — речі відомих наших композиторів. Диригент з великою контролею над хором відповідає на возгласи священика, приємний бас якого виділяється на фоні піяніссимо прохальної ектенії Архангельського. Видно, що вони не вперше разом співають.

На концерт хор співає мабуть останній раз в цьому році Різдвяний концерт: „Слава на небі Богу" Бортнянського. Зміст цілої літургії залишається в пам'яті відгуком довший час по її закінченні. Виконання вражає драматизмом благання, ентузіязмом віри та покори, надією на ласку Всевишнього і хвалою Імені Господньому. Добра дикція та інтонація — нюансировка, відповідальні за це враження. Зміст кожної співаної речі мусить викликати враження, задумане автором тієї композиції. В релігійних співах це здається ще важливіше. Українська церква назагал, а православна особливо, традиційно сполягалась на хори, як на незаміниму частину відправ. Плекання та збереження українського церковного співу в стилі київської традиції є необхідне. Наш обов'язок підтримувати всіма можливими засобами цю традицію, а особливо шукати молодих талановитих людей і зацікавити їх цією ділянкою.

Диригент д-р Василь Трухлий мабуть одідичив багато дечого, що він нам в неділю виявив, від свого батька, професора Івана Трухлого. Покійний Професор виростав у атмосфері Київської школи хорової культури. Він студіював, жив і працював разом з корифеями нашої музики: Леонтовичем, Лисенком, Стеценком, Кошицем, Яциневичем. Близькі приятельські відносини та співпраця з Олександром Кошицем та Кирилом Стеценком, без сумніву, залишили сліди в пізнішій діяльності професора. Між іншим, з розмови з д-ом Трухлим довідуємось, що плянується перевидання платівки духовних творів, яку проф. І. Трухлий видав в 1957 році. Це похвальна та доцільна акція, бо ця платівка стала рідкістю — скарбом. Вона може служити багатьом диригентам та аматорам церковного співу за зразок інтерпретації української церковної музики. Так само довідуємось, що ведеться праця над виданням книжки релігійних творів зі збірки професора І. Трухлого. Все це шляхетні почини.

Але вернімося до церкви Св. Андрія. Пообіді почався концерт колядок. Хор уставився на підвищенні: жінки у вишиваних блюзках і чорних спідницях, а мужчини, включно з диригентом, у вишиваних сорочках і чорних убраннях. У програмі були колядки та щедрівки, багато публіка мабуть почула вперше. Хор доповнений кількома співаками, яких не було під час літургії, чисельно невеликий, але має гарний, повний звук. Хор реагує на найменший рух і не спускає очей зі свого диригента.

Колядки та щедрівки самі говорять за себе. Вірування наших пращурів, коли в прадавніх часах вони поклонялися явищам природи, стародавні звичаї віншування, сватання; дійсні історичні події — прийняття християнства Великим Князем Володимиром; пізніше етап християнський, — усе в наших колядках-щедрівках. Тут святі, люди, пташки, звірята, — весь довколишній світ — віками збирані українською народною уявою і компоновані найліпшими українськими композиторами, перетворюються в одне гармонійне незабутнє видиво.

Хор відспівав чудово свій концерт. Диригент виявив своє вміння і глибоку інтерпретацію до найдрібніших деталів. Форте, крещендо, піяніссимо — особливо в „Ой рано, рано" та „Ой дивнеє народження" — мистецьки виконано. Солістка Галя Карасейчук прегарно проспівала щедрівку „Прилетів сокіл". Тембр її голосу особливо надається на цю річ.

На спеціяльне бажання публіки хор проспівав популярну коляду „Тиха ніч"; хоч це ніби був несподіваний наддаток, але виконано його настроєво. Публіка віддячилася щирими оваціями і надією, що ця традиція концерту колядок затримається, і ми ще багато разів почуємо гарний спів цього хору.

В. Здорик

Пресовий Фонд „Свободи"

На цьому місці друкуємо імена тих ВШ. Громадян, що надіслали свою добровільну доплату до передплати та свою пожертву на фонд „Свободи" та її видань: англомовного „Українського Тижневика" і дитячого журналу „Веселка", і потверджуємо з подякою висоту одержаної суми.

ЛИСТА Ч.3

Л. Намяка, Гедлей	$12.50
В. Леочко, Матюс	10.00
А. С. Качала, Севен Гілс	7.50
М. Стефанишин, Філядельфія	7.50
І. Тершаковець, Нюарк	5.00
С. Грицишин, Картерет	4.50
І. Ситник, Філядельфія	3.00
А. Алиськевич, Джамайка	2.50
о. Т. Атаманюк, Трентон	2.50
Я. Верестянський, Чікаґо	2.50
С. Віловус, Стетен Айленд	2.50
М. Водель, Чікаґо	2.50
С. Врезіцька, Ню Гейвен	2.50
П. Візняк, Маямі	2.50
П. Врублівський, Довнерс Гров	2.50
В. Ганицький, Вофало	2.50
С. Ґрубець, Седл Врук	2.50
П. Гелетій, Вервік	2.50
Д. Ґренда, Йорк	2.50
Я. Данилів, Філядельфія	2.50
А. Данило, Ню Гейвен	2.50
Л. Денисенко, Ню Йорк	2.50
В. Єреґа, І. Ғановер	2.50
С. Заричний, Джерзі Ситі	2.50
В. Запаранюк, Ювика	2.50
Е. Захаріясевич, Вудлин	2.50
Е. Каратницький, Філядельфія	2.50
М. Карачевський, Чікаґо	2.50
І. Карашівський, Гартфорд	2.50
С. Кілик, Редінґ	2.50
І. Клебан, Картерет	2.50
А. Кобаса, Суел	2.50
М. Кострицький, Філядельфія	2.50
І. Котюшанський, Ню Йорк	2.50
Н. Красножоний, Ірвінґтон	2.50
Н. Криза, Ню Йорк	2.50
А. Кузишин, Вудсайд	2.50
О. Куриляс, Вітон	2.50
В. Лаврів, Парма	2.50
Г. Мартинів, Кліфтон	2.50
Ю. Марчук, Філядельфія	2.50
П. Масник, Росфорд	2.50
В. Мерещак, Ветерсфілд	2.50
О. Миськів, Аліквіппа	2.50
Н. Міць, Стов	2.50
Н. Москаль, Спрінґ Валей	2.50
М. Мочула, Блумфілд	2.50
Т. Микула, Балтімор	2.50
Д. Німилович, Стоктон	2.50
С. Новаківський, Філядельфія	2.50
І. Павліш, Чікаґо	2.50
І. Павлюк, Балтімор	2.50
Е. Піндічук, Скарборо	2.50
д-р Р. Погорецький, Джерзі Ситі	2.50
Н. Пойда, Філядельфія	2.50
О. Порайко, Лос Анджелес	2.50
П. Потапенко, Детройт	2.50
Л. Придаткевич, Овенсборо	2.50
І. Приймак, Детройт	2.50
П. Я. Пясецький, Диксбері	2.50
В. Рибчук, Беллевіл	2.50
О. Садатович, Рочестер	2.50
Н. Світлична, Нюарк	2.50
А. Северин, Бронкс	2.50
М. Семків, Чікаґо	2.50
А. Семчишин, Медісон	2.50
М. Сенько, Ню Брітейн	2.50
М. Сивий, Карнеґі	2.50
П. Слободян, Кларк	2.50
М. Слома, Дейтона Біч	2.50
І. Слонський, Філядельфія	2.50
д-р О. Снилик, Інсайно	2.50
А. Соколів, Гемтремк	2.50
В. Стельмах, Глестонбері	2.50
О. Стецура, Нюарк	2.50
М. Сухорський, Елизабет	2.50
М. Тахтавль, Карпентерсвіл	2.50
Д. Телезин, Терре Гавт	2.50
М. Томків, Чікаґо	2.50
І. Форд, Чікаґо	2.50
Л. Харченко, Едісон	2.50
Я. Хлипняч, Чікаґо	2.50
І. Холєва, Гемтремк	2.50
Р. Цмайло, Шеріл	2.50
Е. Цох, В. Гартфорд	2.50
Т. Чуй, Рокі Гел	2.50
А. Шафран, Кліфтон	2.50
Е. Шафран, Форест Гіл	2.50
П. Шкафаровський, Йонкерс	2.50
А. Щудло, Чікаґо	2.50
І. Юрченко, Йонкерс	2.50
М. Яремчук, Аллентавн	2.50
С. Тимків, Флашінґ	1.00
Іван Карпяк, Дірборн	0.50

ВІДІЙШЛИ ВІД НАС

АННА ДОМАНЧУК, членка УНС Відд. 301 ім. Дмитра Вітовського в Чікаґо, померла 7 січня 1980 р. на 83-му р. життя. Нар. 1896 р в Україні; членкою УНС стала у 1923 р. Залишила у смутку сина Володимира і дочку Любу. Похорон відбувся 10 січня 1980 р. на цвинтарі Елмвуд у Рівер Ґров, Ілл.

Вічна Їй Пам'ять!
Петро Врублівський, секр.

МАРІЯ МАНОРЕК, членка УНС Відд. 275 Т-ва Дарахівщина в Джерзі Ситі, померла 7 січня 1980 р. на 82-му р. життя. Нар в с. Дарахів, Теребовля, Україна; членкою УНС стала у 1919 р. Залишила у смутку сестру Иоанну з великою її родиною та ближчу і дальшу родину в Україні і Польщі. Похорон відбувся на цвинтарі св. Імя в Джерзі Ситі, Н. Дж.

Вічна Їй Пам'ять!
Петро Палка, секр.

РОМАН ВЕРЕС член УНС Відд. 423 ім. Е. Коновальця в Чікаґо, Ілл., помер 11 січня 1980 р. на 72-му р. життя. Нар. 1907 р. Паріска, окр. Станиславів. Залишив у смутку дружину Евгенію, сина Олега з дружиною і родину в Канаді й Україні. Похорон відбувся 15 січня 1980 р. на цвинтарі у Бавнд Бруку, Н. Дж.

Вічна Йому Пам'ять!
С. Крайник, секр.

САМУЇЛ КУЧЕР, член УНС Відд. 238 ім. Евгена Коновальця в Бостоні, Масс., помер 14 січня 1980 р. на 86-му р. життя. Нар. 1893 р. в Підлепікі, Зах. Україна; членом УНС став у 1937 р. Залишив у смутку дружину Павлину, дочку Анну, сина Михайла, 3 внуків і 1 правнука. Похорон відбувся на укр.цвинтарі Мт. Ґовп у Джамейка Плейн, Масс.

Вічна Йому Пам'ять!
Анна Ремік, секр.

ПЕТРО ФЕДАШ, член УНС Відд. 56 Т-ва св. І. Хрестителя у Віонґ, В. Вірджінія, помер 18 січня 1980 р. на 87-му р. життя. Нар. 1893 р. в Україні; членом УНС став у 1918 р. Залишив у смутку сина Івана дочку Марію. Похорон відбувся на цвинтарі Упленд у Йорку, Ог.

Вічна Йому Пам'ять!
Петро С. Когут, секр.

Д-р РОМАН ҐАВАНСЬКИЙ, член УНС Відд. 114 св. Володимира в Чікаґо, помер 3 лютого 1980 р. на 87-му р. життя. Нар. в Україні; членом УНС став у 1958 р. Похорон відбувся на цвинтарі св. Миколая в Чікаґо, Ілл.

Вічна Йому Пам'ять!
Секретар

ЮРІЙ ТИМКО, член УНС Відд. 382 у Фреквіл, Па., помер 9 лютого 1980 р. на 72-му р. життя. Нар. 1909 р. в Шенандоа, Па.; членом УНС став у 1968 р. Залишив у смутку дружину Тессі. Похорон відбувся 13 лютого 1980 р. на цвинтарі св. Михаїла в Шенандоа, Па.

Вічна Йому Пам'ять!
Секретар

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

П'ЯТНИЦЯ, 7-го БЕРЕЗНЯ 1980 р.

НЮАРК, Н. Дж. Річні загальні збори Т-ва Чорноморська Січ 214 Відд., о год. 7:30 веч., в залі Чорноморської Січі, при 680 Sanford Ave. Приявність членів обов'язкова. — Б. Сольчаник, гол., А. Твардовська, секр.

СУБОТА, 8-го БЕРЕЗНЯ 1980 р.

КАРТЕРЕТ, Н. Дж. Річні загальні збори Б-ва св. Михаїла 209-ий Відд., о год. 8-ій веч. в Укр. Амер. Горож. Клюбі, 299 Roosevelt Ave. На порядку: звіти Управи, К. Комісії, дискусія над звітами, вибір нової Управи на 1980 р., плян праці на 1980 р. Проситься чл. обов'язково прибути. — І. Кушнір, гол., С. Матлаґа, секр.

СУБОТА, 8-го БЕРЕЗНЯ 1980 р.

ЕЛІЗАБЕТ, Н. Дж. Річні збори Т-ва Запорозька Січ 234 Відд., о год. 7-ій веч. в малій церковній залі біля церкви, Grier Ave. and South St. На порядку: звіти Управи, вибір нової Управи на 1980 р. та обговорення програми діяльности. Після зборів — перекуска. — Б. Федик, предс., О. Яцусь, касир. І. Іваник, секр.